

[Indenrigsministeren]

rådskreds. Begrundelsen herfor er, at det efter kommunalreformen må anses for nærliggende at lade amtsrådskredsen være den geografiske enhed, inden for hvilken organisationen af bekæmpelsen af smitsomme sygdomme skal etableres.

Endvidere giver forslaget hjemmel til iværksættelse af tvangsmæssig vaccination og behandling, hvilket må ses på baggrund af, at fremkomsten af en række nye, meget farlige smitsomme sygdomme har skabt behov herfor.

Ifølge lovforslaget skal alle udgifter i henhold til loven dækkes af amtskommunerne samt Københavns og Frederiksberg kommuner, hvilket også er hovedreglen efter de gældende love. Den eneste ændring i forhold til den nuværende ordning er, at udgifterne til forskellige lejemaal og karantænelægerne ved karantænekommissionen i København, der hidtil er blevet dækket af staten, nu foreslås afholdt af Københavns kommune, idet det således er forudsat, at det skal være læger tilknyttet stadslægeembedet, der skal varetage de omhandlede hverv. Udgiften til aflønning af desinfektorerne, dvs. toldfunktionærer, der fungerer som rotteudryddere i danske havne, forudsættes dog som hidtil afholdt af staten.

Den statslige besparelse som følge af forslaget vil efter de gældende principper for byrdefordeling mellem stat og kommune indgå i amtskommunernes, Københavns og Frederiksberg kommuners tilskudspulje.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Ernst Schmidt (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om børns og unges arbejde inden for landbruget.

(Beslutningsforslag nr. B 57).

Motiveringen for forslaget er den sidst vedtagne lov om arbejdsmiljø, der medførte mange nye restriktioner, hvorved ikke mindst landbruget blev særdeles hårdt berørt med nye regler for unges arbejde i landbrugssektoren.

Lovgivningen har især virket urimelig hård i de tilfælde, hvor der ved nabosamarbejde er en form for maskinfællesskab.

For at rette på dette er forslaget stillet. I øvrigt henvises til de ledsagende bemærkninger.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Fortsættelse af tredje behandling af:

Forslag til finanslov for 1979.

(Lovforslag nr. L 1. Foregående del af tredje behandling 13/12 og 14/12 78).

Forhandlingen genoptoges.

Forhandling

Finansministeren (Heinesen):

Jeg skal indlede med at konstatere, at finanslovsforslaget efter afstemningerne om ændringsforslagene foreligger i den af regeringen ønskede skikkelse, og jeg takker de partier, som har medvirket til opnåelsen af dette resultat.

Hvis jeg skal forsøge at give en kort karakteristisk af det finanslovsforslag, der vedtages om lidt, må det være, at det indeholder en begrænset, men dog fortsat vækst i statsfinansierne.

Hvor finanspolitikken i de sidste to år har indebåret stagnation i det private forbrug, lægger finansloven for 1979 op til en begrænset forbrugsstigning, hvilket vil bidrage til en noget større vækst i produktion og beskæftigelse end i indeværende år.

Hensynet til dansk økonomis to store balanceproblemer, beskæftigelsessituationen og betalingsbalancen, sætter meget snævre grænser for den økonomiske politik. Det er meget vanskeligt at øge den indenlandske efterspørgsel, uden at det går ud over betalingsbalancen, og foranstaltninger, der sigter mod en begrænsning i underskuddet på betalingsbalancen, vil meget ofte skade beskæftigelsen. Udformningen af finanslovsforslaget afspejler afvejningen mellem disse to hensyn.

I løbet af sommeren stod det klart, at regeringens målsætning om en fortsat forbedring af betalingsbalancen fra 1978 til 1979 ikke ville blive realiseret med en uændret økonomisk politik. Besparelserne og afgiftsforhøjelserne i henhold til regeringsaftalen var nødvendige for at sikre opfyldelsen af dette mål, og jeg vil gerne slå fast, at der er

[Finansministeren]

tale om reelle besparelser, der ikke er forsvundet ud i den blå luft, sådan som hr. Palle Simonsen har fremført tidligere i debatten, og der har kun været tale om meget begrænsede merudgifter, hvoraf 120 mill. kr. til eksportfremmende foranstaltninger udgør hovedparten.

Hr. Palle Simonsen omtalte stigningen i bruttokasseunderskuddet gennem de seneste år. Jeg vil gerne advare imod, at man hæfter for meget af opmærksomheden ved denne størrelse på budgettet, fordi en væsentlig del af posten kan tilskrives stigningen i afdrag på korte lån. Bruttokasseunderskuddet er næsten udelukkende af interesse ved vurderingen af de rente- og likviditetsmæssige spørgsmål, og det er bestemt ikke velegnet, når det drejer sig om vurderingen af de samfundsokonomiske virkninger af finansloven.

Det økonomisk udslaggivende i denne sammenhæng er, at underskuddet på statsfinansernes drifts-, anlægs- og udlånsbudget ville have været 3 mia kr. større, hvis den finanspolitiske del af SV-aftalen ikke var blevet gennemført.

I sin omtale af finanslovsforslagets udgifts-side anførte hr. Palle Simonsen yderligere, at man ikke kender regeringens investeringsprogram. Jeg må sige, at det er jeg meget forundret over, men jeg vil da gerne på den givne foranledning gentage, hvad ministeren for økonomisk samordning sagde herfra til hr. Ninn-Hansen den 19. oktober 1978, nemlig at bortset fra de ændringer, der blev aftalt ved regeringsdannelsen mellem socialdemokratiet og venstre, dvs. udskydelsen af Storebæltsforbindelsen samt et par mindre småjusteringer, ligger investeringsprogrammet fast, sådan som det blev præsenteret for folketinget den 16. maj 1978. Det er i øvrigt også på konservativ foranledning udtrykkeligt meddelt folketingets politisk-økonomiske udvalg under et samråd.

Men selv om der således er blevet gennemført visse besparelser til justering af finanspolitikken, vil der dog udgå impulser til en øget efterspørgsel og beskæftigelse fra statsfinanserne, fordi udgifterne totalt vokser hurtigere end indtægterne, hvilket i væsentlig grad kan henføres til den betydelige forhøjelse af pensionsydelse som følge af pensionsreformen samt gennemførelsen af genoptræningen af langtidsledige og gennemførelsen af efterlønsordningen. Det vil især være i

den private sektor, at statsfinanserne skaber øget beskæftigelse i 1979. Inden for selve staten regner vi med en merbeskæftigelse på omkring 1.500 fuldtidsbeskæftigede.

Derimod kan der – og her går jeg ind på noget af det, som har interesseret flere ordførere – ifølge de kommunale personaleoverslag forventes en ganske betydelig vækst i beskæftigelsen i kommunerne på i alt omkring 33.000, først og fremmest inden for social- og sundhedssektoren. Med en afledet beskæftigelse i den private sektor på ca. 5.000 personer som følge af de ekstra offentlige varekøb, som aktivitetsstigningen inden for stat og kommuner medfører, vil der således fra 1978 til 1979 blive tale om en samlet virkning i retning af merbeskæftigelse på ca. 39.000.

Når hr. Jens Møller i denne sammenhæng taler om en ansættelseseksplosion inden for det offentlige, mener jeg, at det trods alt er at skyde over målet. Som jeg har nævnt, foregår kun en tyvendedel af stigningen inden for statens område, medens den helt overvejende del er inden for det kommunale område.

Det er nu for tidligt at give en detaljeret gennemgang af alle årsagerne til denne stigning inden for kommunesektoren, men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at med indførelsen af det nye fælles kommunale budget- og regnskabssystem og dermed med kommunernes forpligtelse til i lighed med staten at opstille flerårsbudgetter ligger der en mulighed i de kommende år for at udbygge sektorplanlægningen og derigennem sikre, at der inden for de enkelte områder sker en udvikling, der er i overensstemmelse med folketingets overordnede prioritering, og som samtidig er i harmoni med den førte økonomiske politik.

De i september vedtagne kommunale budgetter for 1979 er netop offentliggjort, og finansministeriet arbejder på at koble disse budgettal sammen med de statslige budgettal. Jeg regner med, at en oversigt over de samlede offentlige budgetter vil kunne foreligge meget snart, således at tingets medlemmer kan få et tydeligere billede af udviklingen i den offentlige sektor som helhed.

Jeg skal herefter gøre nogle få bemærkninger om den økonomiske udvikling i 1978 og udsigterne for 1979. Det har været et vigtigt

[Finansministeren]

led i den økonomiske politik i 1978 at dreje efterspørgslen bort fra det importtunge private forbrug og over imod den del af den indenlandske efterspørgsel, der har et lavt importindhold og dermed en stor beskæftigelseseffekt. Samtidig bidrager de erhvervspolitiske foranstaltninger og en fortsat afdæmpning af omkostningsstigningerne til en gradvis forbedring af konkurrenceevnen.

Et gunstigt træk i den økonomiske udvikling er den afdæmpning i inflationsudviklingen, som har kunnet konstateres siden slutningen af sidste år, bl. a. takket være udviklingen i råvarepriserne, men ikke alene af den grund. På nuværende tidspunkt er vi således nede på en årlig prisstigningstakt på omkring 6 pct.

Den svage efterspørgselsudvikling i både udland og indland har imidlertid kun givet mulighed for en begrænset vækst i den samlede produktion. Det har ikke kunnet undgå at medføre forøgelse af antallet af ledige som følge af den fortsat store tilgang til arbejdsstyrken. Således må der i alt forventes ca. 160.000 heltidsforsikrede ledige i 1978, men der har dog været den positive tendens, at arbejdsløsheden, hvis man korrigerer for sæsonen, ikke er steget siden forårsmånederne.

Der er, som jeg tidligere omtalte, udsigt til en kraftig vækst i den offentlige efterspørgsel fra 1978 til 1979, først og fremmest som følge af stigningerne i udgifterne til social- og sundhedsvæsenet og som sagt altovervejende i kommunerne. Der vil ligeledes komme en øget efterspørgsel og beskæftigelse fra den betydelige forhøjelse af pensionsydelse som følge af pensionsreformen, ligesom efterlønsordningen vil trække i retning af at bringe arbejdsløse i beskæftigelse.

I samme retning virker de fortsatte bestræbelser på at formindske overarbejdet i den offentlige sektor. Fru Ebba Strange gjorde nogle bemærkninger herom og antydede nærmest – sådan forstod jeg det – at der intet skete på dette område. Det er forkert, de budgetterede udgifter til overarbejde og merarbejde udviser et fald i forhold til tidligere finansår. En sammenligning mellem finansårene 1977-78 og 1979 viser således et fald i overarbejdsbetalinger på 36,8 mill. kr., og der har i vid udstrækning fundet en konvertering til stillinger sted.

Finansministeriet har i de sidste år udfoldet meget betydelige bestræbelser for at til-

skynde ministerier og styrelser til at søge overarbejde og merarbejde erstattet af ansættelse af nyt personale. Jeg kan sige, at disse bestræbelser da også, sådan som tallene viser, allerede har båret frugt. Men jeg er enig med fru Ebba Strange i, at der er et stykke vej igen, og regeringen vil fortsætte bestræbelserne på at nedbringe overarbejdet. Det indgår f. eks. også i regeringens oplæg til de igangværende aftaleforhandlinger.

Selv om der fortsat må regnes med stor tilgang til arbejdsstyrken, er der grund til at forvente, at arbejdsløsheden ikke vokser i 1979, og hr. Svend Andersens (Rosk. a.)s påstand om, at finansloven vil medføre øget arbejdsløshed er derfor ikke rigtig.

Betalingsbalanceunderskuddet er formindsket væsentligt som bekendt, men det er fortsat stort, og det er stadig regeringens mål at opnå en yderligere forbedring af betalingsbalanceudviklingen, således at underskuddet i 1979 ikke overstiger 6½ mia. kr. Det må derfor også i de kommende år være et mål at forbedre erhvervenes konkurrenceevne ved at søge at holde de indenlandske omkostningsstigninger under omkostningsstigningerne hos vore nærmeste konkurrenter.

Flere ordførere har i denne forbindelse været inde på spørgsmålet om indkomspolitik og har herunder kommenteret de påbegyndte aftaleforhandlinger inden for den offentlige sektor og overenskomstforhandlingerne i det hele taget. Jeg kan gentage, at regeringen vil bestræbe sig på at sikre reallønnen opretholdt i den kommende overenskomstperiode, og det gælder både i den private og i den offentlige sektor.

Det er også mit synspunkt, at der må ske en ligelig lønudvikling på de to områder, og derfor må jeg sige til fru Ebba Strange, at det er ikke muligt at lukke øjnene for, hvad der sker på det private arbejdsmarked, selv om vi fører vore egne forhandlinger i den offentlige sektor, og det ønsker de offentligt ansatte heller ikke, at vi skal gøre. En del af de krav, som de har stillet, går jo ud på, at forbedringerne på det private arbejdsmarked, skal overføres til den offentlige sektor. For de offentligt ansatte er forhandlingerne altså i gang, og regeringens udgangspunkt i disse forhandlinger er det, som jeg her har nævnt.

Hr. Palle Simonsen og hr. Brusvang argumenterede mod de seneste års lønudjævning i den offentlige sektor. Hertil vil jeg blot si-

[Finansministeren]

ge, at når der kun er og kun har været plads til meget begrænsede lønstigninger, må det være rigtigt først og fremmest at tilgodese de laveste og de lavere lønninger.

Det er ikke korrekt, når hr. Palle Simonsen hævder, at regeringen har øget omkostningerne for virksomhederne. Regeringen har udvidet eksporterhvervenes adgang til at optage lavt forrentede lån. Forslag om andre eksportfremmende foranstaltninger indgik i regeringens ændringsforslag til finanslovsforslaget, som allerede har vundet tilslutning her i tinget, og disse foranstaltninger vil blive sat i værk så snart som muligt i det nye år. I samme retning trækker også den nuværende ordning om skattefradrag for investeringer i maskiner, inventar og andre driftsmidler, som af regeringen er blevet foreslået forlænget til også at gælde i indkomstårene 1979 og 1980.

Fra mange sider har der været fremsat ønsker om en generel rentenedsættelse, som vil være af stor betydning for virksomhedernes omkostningsniveau. Så længe der stadig er et betydeligt underskud på betalingsbalancen, er der dog ret snævre grænser for manøvemulighederne i rentepolitikken, ikke mindst efter at rentesatserne især siden i sommer er steget kraftigt på de internationale kapitalmarkeder. Et forholdsvis højt renteniveau her i landet er som bekendt nødvendigt for at sikre en tilstrækkelig kapitalimport til finansiering af vores løbende underskud og til refinansiering af den gæld, som er oparbejdet. Men i takt med reduktionen af underskuddet på betalingsbalancen vil der kunne påregnes et begyndende fald i renten, og jeg deler helt de anførte betragtninger om ønskeligheden af en sådan begrænsning af renteomkostningerne.

Jeg vil understrege, at der ikke efter min vurdering er fremført noget realistisk alternativ til regeringens økonomiske politik. Det er da også karakteristisk, at det ved debatten og afstemningen om ændringsforslagene i går viste sig, at et betydeligt flertal i folketinget slutter op om regeringens finanspolitik. Alle partier er naturligvis kommet med ændringsforslag, der markerer deres politiske holdning, men det er alene et fåtal af partier, som direkte er mødt op med sådan større doser patentmedicin, som de påstår vil frelse landet, og det er de samme partier på fløjene i dansk politik, som hvert år gentager spøgen.

Det er ikke realistisk politik at foreslå udmeldelse af EF og NATO og annullering af en stribe internationale aftaler som grundlag for en generel overbudspolitik med udgifts-eksplosion på de offentlige budgetter, sådan som partier til venstre i salen ofte gør sig til talsmand for.

Regeringen og et stort flertal her i folketinget vedkender sig de udgifter, som er nødvendige i forbindelse med forsvarspolitikken, og vedkender sig de internationale aftaler. Et stort flertal her i tinget har ligeledes erkendt, at grundlaget for fortsat øget velfærd her i landet er danske varers konkurrenceevne på frie markeder. Indførelse af beskyttelsesforanstaltninger i udenrigshandelen er ikke vejen til velfærd her i landet.

Fremskridtspartiet på den anden fløj har efterhånden ordineret sin mirakelkur en hel del gange, men til alt held for patienten har denne hver gang nægtet at indtage medicinen. Jeg har mange gange og senest i forgårs givet eksempler på fremskridtspartiets reaktionære politik, og jeg skal derfor ikke belaste tingets tålmodighed ved at komme nærmere ind på dette forhold ved denne lejlighed, men blot konstatere, at fremskridtspartiet med forslaget om lønnedskæringer på 5 pct. og store nedskæringer på de offentlige budgetter som kompensation for skattesænkninger igen har produceret et forslag, som ville ramme adskillige socialt dårligt stillede familier hårdt, og som ville betyde, at mange borgers vilkår ville blive forringet væsentligt, hvis det blev gennemført.

Hr. Svend Andersen (Rosk. a.)s påstand om, at ingen vil blive dårligere stillet i fremskridtssamfundet, er nøjagtig lige så absurd som hans påstand om, at partiets politik vil føre til en sænkning af omkostningsniveauet med 12-14 pct. og en afskaffelse af arbejdsløsheden i løbet af ingen tid. Tværtimod ved vi, at resultatet af fremskridtspartiets politik bliver en drastisk forøgelse af arbejdsløsheden og et fuldstændigt kaos i det danske samfund.

Jeg skal slutte med at takke finansudvalget for det meget store arbejde, det har udført siden fremsættelsen af finanslovsforslaget i august, og herunder ikke mindst rette en tak til finansudvalgets tidligere og nuværende formand, som har deres væsentlige andel af æren herfor.

[Finansministeren]

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale forslaget til finanslov til vedtagelse.

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Jeg vil gerne benytte lejligheden til her ved finanslovdebatten at give en kort redegørelse for de for nylig afsluttede forhandlinger om indførelsen af et nyt europæisk valutasytem, kaldet EMS, og herunder også en vurdering af problemerne omkring deltagerkredsen.

Som det vil være de fleste medlemmer bekendt, vedtog Det europæiske Råd den 4. og 5. december i år at iværksætte et nyt europæisk valutasytem fra 1. januar 1979. Jeg skal ikke gå i detaljer, men kort resumere de vigtigste elementer i det nye system.

Det europæiske Råd vedtog, at den nye europæiske regningsenhed, den såkaldte ECU, skal være basis i det nye system. Den skal anvendes som en enhed ved fastsættelse af vekselkurser, den skal anvendes som en målestok for de enkelte valutaers afvigelser, og endelig skal den anvendes som enhed og som betalingsmiddel for centralbankernes indbyrdes mellemværende og afregninger.

Med udgangspunkt i ECUen fastlægges bilaterale vekselkurser, omgivet af et bånd af udsvingsmargener på 2,25 pct., for Italiens vedkommende dog 6 pct. i en overgangsperiode. Strukturen i dette system svarer i store træk til det nuværende slangesamarbejde, som Danmark er medlem af og deltager i.

Endvidere besluttede Det europæiske Råd, at der sker en indbetaling fra hvert medlemsland med 20 pct. af såvel guld- som dollarreserverne til Den europæiske monetære Fond. Til gengæld modtager centralbankerne beløb nomineret i ECUer, som kan anvendes ved deres indbyrdes afregninger. Endelig udvides de allerede eksisterende kreditfaciliteter, sådan at den samlede kredittængde når op på 25 mia ECU, svarende til ca. 175 mia kr.

I forbindelse med forhandlingerne om iværksættelse af EMS har man også drøftet behovet og mulighederne for øget finansiel bistand for at lette mindre velstillede landes deltagelse i EMS. Resultatet heraf blev, at Det europæiske Råd besluttede i en overgangsperiode at stille 1 mia regningsenheder til rådighed som lån på gunstige vilkår til sådanne lande; det vil altså sige, at der skal ydes rentetilskud til disse lån.

Regeringen hilser forhandlingsresultatet velkommen. I store træk svarer det som nævnt til det nuværende slangesamarbejde, udvidet til at omfatte flere lande. Vi skal dog ikke lægge skjul på en vis skuffelse over, at deltagerkredsen ikke kom til at omfatte alle lande. Allerede på mødet i Bruxelles tilkendegav England, at man ikke ønskede at deltage fra den 1. januar næste år, og det har vi naturligvis taget til efterretning. Selv om vi forstår de hensyn, der ligger bag ved den britiske beslutning, sker det alligevel med en vis beklagelse.

Vi finder, at resultatet af Det europæiske Råds møde er udtryk for en betydelig forbedring i forhold til den nuværende situation, men at et system med samtlige EF-lande som deltager i højere grad ville kunne opfylde målsætningen om at skabe ro på valutamarkedene og bidrage til den økonomiske vækst i Europa.

To lande udbad sig betænkningstid på Det europæiske Råds møde med hensyn til, hvorvidt de ville deltage i EMS fra begyndelsen. Det drejer sig om Irland og Italien. Regeringen har med tilfredshed konstateret, at det italienske parlament i forgårs har godkendt Italiens deltagelse allerede fra begyndelsen, og jeg kan sige, at i Irland overvejes det i disse timer, om Irland også vil deltage fra begyndelsen. Det er naturligvis den danske regerings håb, at Irlands overvejelser fører til et positivt resultat.

Særlig interesse knytter der sig fra dansk side til den norske holdning. Regeringen beklager, at Norge under indtryk af det udvidede europæiske valutasamarbejde har besluttet at udtræde af det bestående samarbejde.

Under forhandlingerne om det nye valutasamarbejde har det hele tiden været forudsat, at nærtstående europæiske lande kunne opnå en associeret stilling i forhold til det nye system. Efter de drøftelser, der har været inden for EF om dette spørgsmål, er det klart, at formen for udenfor stående europæiske landes tilknytning til valutasytemet vil blive nært beslægtet med den form for tilknytning, som Norge siden 1972 har haft i relation til slangelandene.

Den norske regering har i forbindelse med Norges udtræden af valutasamarbejdet fastslået, at man ikke ved overgangen til en ny valutakurspolitik ville sigte mod en ændring af de nuværende kursrelationer mellem den

[Økonomiministeren]

norske krone og de fra et norsk synspunkt vigtigste valutaer. Den norske valutakurspolitik vil ligesom den svenske fremover blive baseret på en bestræbelse for at fastholde en stabil, effektiv kurs for den norske krone. Som grundlag for kurspolitikken vil man anvende en kurv, der sammenvejer de valutaer, der vejer tungest til i den norske udenrigsomsætning. Som følge af strukturen i den norske udenrigsomsætning må det antages, at dollaren vil få en fremtrædende plads i denne kurv, som skal være bestemmende for Norges Banks kursstøttepolitik.

Efter Tyskland, England og Sverige er Norge vor vigtigste handelspartner, og det er derfor klart, at der er knyttet en betydelig interesse til at undgå store kursudsving mellem de to valutaer. Kursfastsættelsen for den norske krone vil antagelig blive ret stærkt påvirket af dollarkursen, mens kronens kurs vil blive bestemt i nær sammenhæng med kurserne for de øvrige valutasamarbejdende lande.

Imidlertid er man fra amerikansk og tysk side efter dollarkrisen i efteråret tydeligvis indstillet på i højere grad end før 1. november at samarbejde for at opnå en stabilisering af kursrelationerne. Dersom det lykkes at videreføre det nuværende forholdsvis stabile kursforhold mellem dollaren og D-marken, skulle der være gode chancer for at undgå større kursudsving mellem norske og danske kroner.

Lad mig slutte med at sige, at den norske beslutning ikke vil ændre regeringens positive holdning til Danmarks aktive deltagelse i EF-samarbejdet. Man må i denne forbindelse tage i betragtning, at dollaren spiller en forholdsvis mindre rolle for dansk eksport end for norsk eksport, mens forholdene på importensiden er omvendt.

Det er vort håb, at det europæiske valuta-samarbejde i løbet af 1979 vil komme til at omfatte alle EF-lande. Dersom vi når dertil, vil det sandsynligvis også blive mere tiltrækkende for andre europæiske lande at få associeret status i forhold til EMS. Fra dansk side vil vi til stadighed virke for, at Norge og Sverige kan opnå passende arrangementer, hvis de senere måtte ønske at få en associeret stilling inden for det udvidede europæiske valutasamarbejde.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg mener ikke, at der på grundlag af den debat, der har været ført, er grund til for mig at komme med særlig mange bemærkninger.

Jeg synes bare, det er rimeligt, at jeg konstaterer, som finansministeren allerede har gjort det, at der i dette ting er en meget bred opbakning omkring det finanslovsforslag, som jo er det centrale i de forhandlinger, der har fundet sted i forgårs, i går og i dag. Der er grund til at være relativt tilfreds med den politiske situation, når noget så fundamentalt som finanslovsforslaget i alt væsentligt bliver bakket op og i hvert fald bliver det med et meget bredt flertal bag sig.

Der har i debattens løb været en del bemærkninger om, at regeringen ligger underdrejet, og man har ligesom forsøgt at pege på nogle ting, som regeringen ikke har gjort noget ved. Jeg mener, at man for det første skal være opmærksom på, at nogle af de lidt ubehagelige ting, som enhver regering i en økonomisk situation som den, vi er i, må foretage, allerede er foretaget. Jeg tænker på den finanspolitiske stramning, som jo fandt sted under den ekstraordinære samling tidligere på året. Derfor kan man ikke sige, at regeringen ligger underdrejet. Regeringen har allerede og i hurtigt tempo fremmet nogle af de ting, som det er nødvendigt at gøre i en situation som den, vi står i.

Ja vel, siger man, men hvad bliver det til med revisionen af arbejdsmiljølovgivningen, hvad sker der med naturgassen? Hvad med studiestøtten? Ja men det gælder i virkeligheden alle de punkter, som man har efterlyst, at der er megen rimelig begrundelse for, at tingene ikke allerede er kommet frem. Revisionen af arbejdsmiljøloven kommer, der er kun tale om tekniske forberedelser. Det vil komme så betids, at det kan behandles på fuldt forsvarlig måde.

Når det gælder det store naturgasprojekt, så er der jo markeret en enighed igennem regeringens tilkendegivelse af, hvad vi mener på dette område, og der er ikke noget, der i egentlig forstand haster. Også det vil komme, således at det kan blive behandlet på fuldt forsvarlig måde.

Lad os tage en tredje ting, der er efterlyst, nemlig studiestøtte. Den nye ordning, der skal laves, skal først gælde i 1980. Også her er der rigelig tid til at kunne få behandlet forslaget, når det kommer frem, på en grundig måde.

[Statsministeren]

Derfor er det, synes jeg, ikke rigtig muligt at tage det meste af den kritik, der er fremkommet, særlig højtideligt.

Så er der faldet nogle bemærkninger om, at jeg skulle have været lidt vel polemisk, arrogant og måske også lidt vel personlig i nogle bemærkninger på mit partis kongres over for bestemte personer. Jeg vil gerne sige, at mine bemærkninger, som jeg også har set i TV, nok var stærkere, end jeg egentlig havde tænkt dem, og derfor vil jeg godt komme med en lille stilfærdig beklagelse og sige, at der nok er et problem i dette. Jeg synes bare, jeg ved denne lejlighed vil sige, at det ikke er udtryk for, at jeg som leder af denne nye regering ikke mener, at vi skal have et bredt samarbejde i folketinget. Jeg håber, at vi med det bredere grundlag som udgangspunkt, regeringen har, kan få en stabil politisk udvikling. Jeg tror, det er en vigtig forudsætning for, at mange af de problemer, vi står over for, kan blive løst.

Så skal jeg bare til sidst gøre nogle meget generelle bemærkninger om den store sag, som økonomiministeren netop så indgående har redegjort for. Det er det udvidede europæiske samarbejde omkring valutaproblemerne.

Jeg vil bare pege på, at hele denne debat om at udvide det valutariske samarbejde startede på Det europæiske Råds møde i København, eller mere præcist på Marienborg. Det var under det danske formandskabs auspicer, vi forsøgte – naturligvis med udgangspunkt i det tyske initiativ – at formidle samarbejdet for at nå frem til resultater. Det samme var tilfældet på mødet i Bremen og altså nu sidst i Bruxelles, hvor det ikke mindst på en, jeg vil sige dygtig og stærk måde fra tysk side lykkedes at få et udvidet valutarisk samarbejde stablet på benene.

Jeg mener, at man i første omgang nok kunne sige, at der var tale om et lidt for magert resultat af Bruxellesmødet. Den tyske forbundskansler har kaldt det en halvt tilfredsstillende løsning. Efter de sidste meldinger om, at Italien går ind og der er stor sandsynlighed for, at Irland også går ind, så er det nu blevet et tydeligt skridt fremad mod større valutarisk stabilitet i Europa, selv om der stadig væk er mangler i det, og selv om der jo er en række ting, der henstår til videre forhandling, ting som valutafond o.

lign., som skal opbygges i det kommende års tid eller to.

Jeg tror, at hovedtendensen i det, der er sket, og det, der vil ske, vil være noget, der ligesom vil danne et bredt grundlag for, at der kan være mere tillid til den økonomiske udvikling, og det betyder noget godt for konjunkturerne, for beskæftigelsen og alt det, som netop er vores hovedproblem.

I tillid til dette vil jeg altså udtale min tilfredshed med, at det lykkedes at opnå enighed i Bruxelles, og min tillid til, at det må være muligt at bygge videre på dette samarbejde i den kommende tid.

Formanden:

Vi går så over til ordførerne i anden omgang.

Camre (S):

Jeg vil gerne have lov til her i anden runde at kommentere nogle af de bemærkninger, der er fremsat under debatten.

Finansministeren har allerede kommenteret fremskridtspartiets finanspolitik og de virkninger, den vil have, og da hr. Svend Andersen (Rosk. a.) stort set ikke har føjet noget nyt til det, vi kender som fremskridtspartiets finanspolitiske eventyr, så skal jeg afstå her fra yderligere kommentarer.

Hr. Palle Simonsen mente, at regeringens politik i alt væsentligt er socialdemokratisk. Det skal jeg ikke modsige hr. Palle Simonsen i, tværtimod. Men hr. Palle Simonsen var ikke så glad for det, som jeg er. Han mente, at socialdemokratismen var voksende, og det var skadeligt for dynamikken og for investeringslysten, forstod jeg.

Hr. Palle Simonsen kom især ind på ØD-planerne og sagde, at de var kvælende for investeringslysten. Jeg manglede en holdbar begrundelse for denne kvælende virkning. Jeg finder, at det konservative folkeparti skylder os og skylder det erhvervsliv, som man er knyttet til, en mere nuanceret indstilling til lønmodtagernes medejendomsret.

Jeg har forstået, at de konservative er enige med os i, at der må bringes balance i samhandelen med udlandet, og at det bl. a. kræver stærkt øgede investeringer. Men i et samfund, hvor den altovervejende del af indkomsterne er lønmodtagerindkomster, er det ganske urimeligt at tro, at man kan ændre

[Camre]

det økonomiske forløb afgørende ved at lade lønindkomsterne holde igen, for at opsparing og investering hos et fåtal af ejere kan vokse.

Lønmodtagerne må deltage i alle samfundets funktioner og derfor også gennem medejendomsret både have medindflydelse og medansvar for investeringer og produktion. Både de økonomiske problemer, vi står med, og de strukturændringer, som finder sted i vores samfund, nødvendiggør en lønmodtagernes medejendomsret. Den kommer, og jeg synes, at de konservative skulle begynde at forholde sig realistisk dertil.

Hr. Jørgen Jensen fra Danmarks kommunistiske parti prøvede at bevise eksistensen af et andet, et alternativt flertal. Jeg synes, at denne forklaring haltede vældigt. Jeg forstod, at det, hr. Jørgen Jensen mener, er, at hvis socialdemokratiet ville gå ind for, hvad DKP og VS og SF og retsforbundet kunne enes om, så var der et andet flertal. Men se, det vil socialdemokratiet naturligvis ikke. Det var en politik, forstod jeg, uden NATO og uden EF. Ja men det vil socialdemokratiet ikke. Det, de fire partier i øvrigt kan enes om, kan ikke bruges til at styre et samfund. Det hænger sammen med, at der i de fire partier er helt urealistiske forestillinger om økonomisk politik.

Det kom klart til udtryk her i hr. Jørgen Jensens tale. Hr. Jørgen Jensen angreb vores beskæftigelsespolitik, og han sagde, at han kunne påvise, at vi brugte nogle helt forkerte midler. Men hvad var det, hr. Jørgen Jensen kunne anvise i stedet for? Ja, han anviste en yderligere ekspansion, en yderligere aktivitet, højere lønninger, og han sagde det ikke, men det hører jo med: højere låntagning i udlandet. Der var også tanker om importstyring.

Jeg forstår godt, at hvis man er vant til at operere med modellen fra det store land derovre i øst, som man har som forbillede, fra et område med mange hundrede millioner mennesker, med et ganske forskelligartet og bredt produktionsliv, så kan man godt forestille sig, at man kan bygge nogle toldskranker op og begynde at styre handelen med udlandet. Men at forestille sig, at Danmark skulle kunne løse ét eneste problem ved at begynde en handelskrig med omverdenen, det er faktisk ganske urealistisk.

Hr. Jørgen Jensen mente, at socialdemokratismen – det kan jeg forstå er sådan et fælles udtryk, man bruger hos det konservati-

ve folkeparti og hos DKP – bygger på forkerte samfundsanalyser. Jeg vil ikke svare med at hævde, at kommunismen bygger på forkerte samfundsanalyser, men med at konstatere, at hr. Jørgen Jensens løsninger ikke er kommunistiske. Det er blot helt traditionelle liberalistiske underbudgetteringsmetoder, men her bare blottet for det nødvendige hensyn til, at de, anvendt som man kunne ønske sig det i DKP, vil give et drønende underskud på betalingsbalancen og føre til et brat stop, når vi ikke er i stand til at låne mere.

Nej, hr. Jørgen Jensen skulle hellere fortælle os, hvad en kommunistisk politik ville indeholde. Hvorfor er der ikke nogen officiel ledighed i de kommunistiske lande, for det er der jo efter sigende ikke? Ja, det skyldes, at statsmagten har den fuldstændige kontrol med prisfastsættelsen og med lønfastsættelsen. Et kommunistisk samfund er undergivet ubalanceproblemer, ligesom vi er, og i en sådan situation har man en fast hånd på indkomstpoltikken. Man kan simpelt hen skabe balance ved at dreje på lønskruen, sådan som det måtte være nødvendigt. Derfor har man et lavere lønniveau. Derfor udkonkurrerer polsk glas det glas, som Kastrup-Holmegaard gerne ville sælge, og derfor udkonkurrerer czechoslovakiske elektromotorer dem, der er produceret hos Thrige-Titan.

Hver gang man taler til DKPerne om østlandenes økonomiske styringsmidler, så får man det svar, at det sandelig ikke er sådan, det skal klares, man vil noget helt andet. Men der er ikke nogen mulighed for at skabe fuld beskæftigelse med det sammensurium af kommunistiske ideer og liberalistiske midler, som DKP og andre partier på den fløj taler om. Der er kun ét reelt valg, og det er valget mellem et samspil mellem finanspolitik, pengepolitik og indkomstpoltik, som er et demokratisk samfunds værktøj, og de centraldirigerede metoder, der låser den økonomiske udvikling fast i en hårdhændet planlægning.

Når den såkaldte politiske venstrefløj er så svag og magtesløs, som tilfældet er, så skyldes det, at den totalt mangler realisme i bedømmelsen af det, som vi kalder krisens årsager. Derfor fremsætter disse såkaldte arbejderpartier på venstre fløj kun kritik, men ingen løsninger, der kan sættes i stedet for vores. DKP og de to andre partier til venstre for socialdemokratiet får ingen indflydelse,

[Camre]

før de vågner op til den økonomiske virkelighed og begynder at deltage i en politik, der er beregnet til praktisk brug og ikke bare til pynt.

Så vil jeg også godt have lov at sige, at det var meget, meget morsomt at høre hr. Waldorffs udredning i går aftes af socialdemokratiets forhold til arbejderklassen og kongemagten og til storkapitalen – jeg forstod, at dronningen var flyttet ud på Marienborg her for nylig. Hvis jeg en aften mangler et eventyr at læse højt for mine børn, så vil jeg læse højt for dem af hr. Waldorffs ordførertaler. Det tager de ikke skade af, for det har ikke noget med virkeligheden at gøre.

Finanslovsforslaget, som det nu foreligger, er et realistisk og sammenhængende værktøj til at påvirke det økonomiske forløb. De 109 mia kr., vi har budgetteret i udgifter, er et udtryk for en omfattende aktivitet. Jeg skal på den socialdemokratiske gruppes vegne udtrykke tilfredshed med, at et så stort flertal i folketinget slutter op om den politik, som vi finder er den eneste mulige i dagens situation.

Jeg vil gerne til slut takke formanden for finansudvalget, hr. Albertsen, og mine kolleger i finansudvalget for godt samarbejde om finanslovsforslaget og udtrykke ønsket om et fortsat godt samarbejde i det nye år.

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Hr. Poul Schlüter skriver i dag i Berlingske Tidende:

»Oprøret, der i årevis har ulmet mod overdrevne skatter og ringe ledelse af landet, må nødvendigvis i løbet af få år udmønte sig i en ændret dansk politik, hvis ikke kaos bliver de vanskelige omstændigheder, under hvilke denne nye politik skal få Danmark til at vågne op.

Hvis fremskridtspartiet evner at vise sin modenhed og dermed opnå forøget tillid og opbakning fra befolkningen, er muligheden for at undgå kaos til stede.«

Jeg vil sige, at vi er fuldstændig enige med hr. Poul Schlüter: Forudsætningen for, at Danmark skal undgå at komme ind i kaos, er simpelt hen, at fremskridtspartiet kommer til at få en endnu større opbakning og kommer til at nyde en endnu større tillid ude omkring i befolkningen. Jeg skal også forsikre hr. Poul Schlüter om, at når en sådan situ-

ation opstår og der så vil vise sig nogle samarbejdsmuligheder, måske bl. a. med det konservative folkeparti, så er fremskridtspartiet altid villigt og parat til at være med i et fornuftigt samarbejde. Den eneste forudsætning for, det eneste krav, vi stiller til et sådant samarbejde, er, at tingene trækker i den rigtige retning i stedet for i den forkerte retning.

Hr. Poul Schlüter skriver videre i Berlingske Tidende i dag, at behandlingen og vedtagelsen af 1979-finansloven var blot en kalkering af tidligere års dumheder. Forhåbentlig vil fornuften for Danmarks skyld få kraft nok til, at det i 1980 bliver noget bedre.

Hr. Poul Schlüter gør bare den fejl nu her i eftermiddag, at han vil stemme for et finanslovsforslag, som han åbenbart selv beskriver som en kalkering af tidligere års dumheder. Jeg skal kun sige, at vi er enige med hr. Poul Schlüter i, at der her er tale om en kalkering af tidligere års dumheder, og jeg vil derfor opfordre hr. Poul Schlüter til at tage konsekvensen, nemlig stemme imod finanslovsforslaget.

Må jeg sige til det, finansministeren sagde, at for at starte med noget positivt, så er jeg glad for, at han lover os, at vi nu snart kan få en oversigt over de samlede offentlige udgifter. Det er noget, vi har efterlyst igennem mange år, og det ser vi hen til. Men resten af det, finansministeren sagde, afslørede desværre en total mangel på evne til at fatte de mest elementære økonomiske sammenhænge.

F. eks. sagde finansministeren, at nu bliver der jo ansat 39.000 flere i den offentlige sektor, og det vil have en efterspørgselsforøgende virkning i vores samfund. Hvad er det for noget? Alle og enhver ved, det sagde finansministeren også, at den største del af denne personalestigning skal ske inden for kommuner og amter. Hvad gør kommuner og amter for at finansiere denne stigning i personaleforbruget? Ja, man er selvfølgelig nødt til at sætte skatterne i vejret, og enhver, der har bare det mest elementære kendskab til nationaløkonomi, vil vide, at en sådan skatteforhøjelse selvfølgelig vil have en efterspørgselsdæmpende virkning i vores samfund, og dermed vil man altså bare forringe beskæftigelsen inden for de private erhverv.

Det forstår SV-regeringen og socialdemokratiet i særdeleshed selvfølgelig ikke. Deres politik består jo i hele tiden at øge de offent-

[Svend Andersen (Rosk. a.)]

lige udgifter, øge antallet af ansatte inden for den offentlige sektor, og hver gang man ansætter flere i den offentlige sektor, så bliver der endnu flere ledige i den private sektor. Sådan er det bare, men det vil finansministeren tilsyneladende ikke forstå.

Finansministeren sagde også, at pensionsreformen ligeledes vil have en efterspørgselsfremmende effekt. Det vil den heller ikke. Det samme vil gøre sig gældende her. Man vil fra statens side være nødt til at opsuge de penge, som man giver ud til pensionisterne, enten i form af at man sætter skatterne yderligere i vejret, eller ved at man simpelt hen opsuger endnu flere penge i form af statsgældsbeviser og statsobligationer etc.

Finansministeren sagde, at arbejdsløsheden ikke vil vokse i 1979, og begrundede det med, at man nu ansætter så mange flere mennesker i den offentlige sektor. Jeg kunne sige til finansministeren: arbejdsløsheden vil atter vokse i 1979, fordi, som jeg har nævnt det før, det ikke gavner beskæftigelsen at ansætte flere mennesker i den offentlige sektor; det skader beskæftigelsen. Tallene viser det jo klart og tydeligt. Siden 1975 har man øget og øget beskæftigelsen i den offentlige sektor, og hvad er resultatet? Resultatet er, at arbejdsløsheden er steget fra omkring 40.000 i begyndelsen af 1975, da den socialdemokratiske regering tiltrådte, til den nu er oppe i nærheden af 200.000. Tallene taler deres tydelige sprog.

Enhver må vel efterhånden kunne indse, at den politik, som SV-regeringen og de tidligere socialdemokratiske regeringer slår til lyd for, er en dårlig politik, det er en arbejdsløshedsskabende politik, og det er en gældsætningskabende politik.

Finansministeren bebrejdede hr. Palle Simonsen, at hr. Palle Simonsen havde sagt, at SV-regeringen havde øget omkostningsniveauet. Finansministeren mener, at SV-regeringen ikke har øget omkostningsniveauet. Igen et udtryk for, at man simpelt hen ikke evner at fatte de mest elementære sammenhænge i nationaløkonomi. Det er beklageligt, at sådanne mennesker kan sidde i spidsen og regere landet, men det er altså desværre tilfældet.

Hvad er det, SV-regeringen har gennemført? Ja, den har forhøjet momsen, den har forhøjet indkomstskatterne. Forstår man da ikke, at hver eneste gang man tager penge fra

lønmodtagerne i form af højere skatter, så er lønmodtagernes eneste mulighed for at bevare deres realløn simpelt hen at gå til deres arbejdsgiver og sige: nu må vi have de penge, som folketinget har taget fra os. Hvad skal de ellers gøre? Og hvad bliver resultatet af det? Ja, det bliver altså, at man får forhøjet bruttolønningerne. Og hvad bliver resultatet af at forhøje bruttolønningerne? Det bliver simpelt hen, at danske varer bliver endnu dyrere, og hver gang danske varer bliver dyrere, så er der endnu flere, der bliver arbejdsløse, og vores betalingsbalance bliver endnu dårligere.

Finansministeren sagde videre, at det er nødvendigt at have et højt renteniveau for at sikre den nødvendige kapitalimport. Det er fuldstændig rigtigt. Der er for en gangs skyld noget, vi er enige med finansministeren i. Men det, der jo altid er problemet, er, at man fører en økonomisk politik, der gør, at man har dette store underskud på betalingsbalancen. Det er det, man skal holde op med, for så bliver der basis for at nedsætte renteniveauet og dermed nedsætte omkostningsniveauet og dermed gavne beskæftigelsen og betalingsbalancen yderligere.

Så kommer finansministeren igen med denne udtalelse om, at fremskridtspartiets politik med at skære ned på de offentlige udgifter er en politik, der vil ramme socialt dårligt stillede. Jeg skal gentage mig selv fra i går og sige, at der ikke er én eneste socialt dårligt stillet, der får det dårligere igennem vores finanspolitik og gennem de ændringsforslag, vi har stillet til dette finanslovsforslag, tværtimod. Den typiske lønmodtagerfamilie vil få en nettoreallønsfremgang på 1.200 kr. om måneden, og alle vil få det bedre.

Finansministeren siger videre, at vores politik vil medføre en drastisk forøgelse af arbejdsløsheden. Igen en fuldstændig udokumenteret påstand. Vores politik er den eneste politik af samtlige partiers politik herinde, der indebærer en nedsættelse af omkostningsniveauet, og den er dermed det eneste, der kan sætte gang i beskæftigelsen.

Økonomiministeren gav et kort resumé af EMS-forhandlingerne. Selv om jeg må erkende, at det er meget, meget sjældent, jeg overhovedet har mulighed for at sige det mindste positive om denne regering, så er der altså

[Svend Andersen (Rosk. a.)]

endelig her et tilfælde, hvor jeg vil sige, at regeringen for en gangs skyld har gjort noget fornuftigt ved at være så ivrig, som den har været i disse EMS-forhandlinger, ved at tilslutte sig EMS-forhandlingerne. Vi er enige i, at det er noget, der vil være til gavn for Danmark, uanset at der desværre er en række lande, som ikke ønsker at deltage.

(Kort bemærkning).

Poul Schlüter (KF):

Jeg beder om ordet, fordi hr. Svend Andersen (Rosk. a.) citerede en artikel fra Berlingske Tidende her til morgen, som ifølge rubrikken og det medfølgende foto godt kan skabe indtryk af, at jeg altså er forfatteren. Men det er sætternissen – eller julenissen – som har været på spil. Artiklen er ikke skrevet af mig.

Jeg forstod, at hr. Svend Andersen (Rosk. a.) var noget overrasket over, at artiklen, hvis jeg nu havde skrevet den, gav udtryk for, at han og jeg kunne være så enige. Når jeg nu afslører for hr. Svend Andersen (Rosk. a.), hvem der har skrevet artiklen, så vil han blive endnu mere overrasket over, hvor enig den virkelige forfatter er med ham. Artiklen er nemlig skrevet af hr. Jørgen Junior!

Der står meget i artiklen, som efter min opfattelse er vældig fornuftigt – undtagen én ting. Der står, at hvis fremskridtspartiet evner at vise sin modenhed og dermed opnå forøget tillid i befolkningen, er muligheden for at undgå kaos til stede. Dette kunne jeg naturligvis aldrig have skrevet. Jeg tror ikke på det første, det med den større modenhed, og derfor har jeg heller ingen grund til at frygte det sidste, det med den større tilslutning.

(Kort bemærkning).

Jørgen Junior (FP):

For det første synes jeg, jeg vil udtrykke glæde og tilfredshed med den enighed og samstemmighed, som hr. Svend Andersen (Rosk. a.)s udtalelser viser der er i fremskridtsgruppen. Og så vil jeg da naturligvis også udtrykke tilfredshed med, at hr. Poul Schlüter er enig i det, der står i den artikel, der i dag er aftrykt i Berlingske Tidende. Så

kan man blot beklage, at hr. Poul Schlüters parti ikke drager konsekvensen heraf.

Formanden:

Denne lille ordveksling viser, hvor vigtigt det er altid at få sted- og tidsfæstet citater.

Finansministeren (Heinesen):

Da jeg gerne ville komme med nogle kommentarer til bemærkningerne fra hr. Svend Andersen (Rosk. a.), og da jeg også gerne vil give hr. Svend Andersen (Rosk. a.) en mulighed for at replicere i en sammenhæng, hvor vi alle kunne følge det, ville jeg godt sige lidt på nuværende tidspunkt.

Jeg tror ikke, det vil være muligt at forklare hr. Svend Andersen (Rosk. a.), hvordan de offentlige budgetters indtægts- og udgiftsside virker på beskæftigelsen; det har jeg forsøgt så tit, og jeg må altså beklage, at det har været forgæves. Man kan også se det på fremskridtspartiets forslag og deres bedømmelse af virkningerne.

Men hr. Svend Andersen (Rosk. a.) gentog, at ikke én eneste socialt dårligt stillet får det dårligere. Nu har jeg faktisk ladet det passere, jeg tror tre gange under denne debat, men det kan jo ikke blive ved med at gå. Hr. Svend Andersen (Rosk. a.) siger også, at alle borgere får det bedre i fremskridtssamfundet. Derfor bliver jeg nødt til at spørge hr. Svend Andersen (Rosk. a.), om der er noget, jeg har misforstået i fremskridtspartiets ændringsforslag.

I henhold til ændringsforslag nr. 1306 nedskæres der 1,3 mia kr. på børnetilskud, børnebidrag og tilskud til enliges og pensionisters børnetilskud og forskudsvisse børnebidrag, i henhold til ændringsforslag nr. 1267 0,2 mia kr. på bolig sikringen, i ændringsforslag nr. 1269 1,2 mia kr. på rentesikringen, i ændringsforslag nr. 1335 udgifter til børneinstitutioner 0,8 mia kr., i ændringsforslag nr. 1961 – hvorved arbejdsløshedsdagpengene nedsættes med 20 pct. for den enkelte – 1,8 mia kr. I alt sociale nedskæringer på 5,3 mia kr. På alle disse områder siger fremskridtspartiet direkte: ja men der er noget at hente på kontanthjælpskontoen. Godt, vi slår op på kontanthjælpskontoen. Men dér står jo ikke 5,2 eller 5,3 mia kr. På kontanthjælpskontoen står for stat og kommuner tilsammen 2 mia kr. Det vil sige, at der på de soci-

[Finansministeren]

ale budgetter, sådan som jeg også tidligere har haft lejlighed til at påvise det, mangler 3 mia kr.

Sandheden er videre, at de skattelettelser, der gives, kun for en lille dels vedkommende tilfalder modtagerne af de omtalte sociale ydelser og for størstedelen af modtagerne langt fra kan opveje nedgangen i de sociale ydelser.

Jeg er parat med et helt arsenal af konkrete eksempler, men det er jo sådan set overflødigt, hvis hr. Svend Andersen (Rosk. a.) vil give den indrømmelse, at det, jeg her har sagt, er konsekvensen af fremskridtspartiets ændringsforslag.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Jeg skal sige til finansministeren, at når jeg sagde før, at enhver lønmodtagerfamilie får en nettoreallønsfremgang på 1.200 kr. om måneden, så er det, efter at forskellige offentlige ydelser er trukket fra. Det vil sige, der er taget højde for, at man efter 1. juli 1979 ikke længere får børnetilskud. Der er taget højde for, at der sker en mindre nedsettelse af boligsikringen, og der er taget højde for de andre ting.

For det, finansministeren glemmer, er, at der gives 20 mia kr. i skattelettelser. Nu siger finansministeren, at dette kun i meget ringe udstrækning kommer de mennesker til gode, som går glip af disse ydelser. Det er vel normalt, at folk, der har børn under 16 år, og som derfor er berettiget til børnetilskud, også er unge mennesker, som altså har en ganske almindelig indtægt, enten i form af at de har lønnet arbejde, eller i form af at de får arbejdsløshedsunderstøttelse, og det samme gør sig gældende for dem, der har børn i daginstitutioner; igen drejer det sig om yngre mennesker og dermed altså mennesker, som yder en arbejdsindsats og dermed selvfølgelig får glæde af, at man sætter indkomstskatterne ned. Jeg må stadig væk erindre finansministeren om, at 85-90 pct. af alle indkomstskatter betales af lønmodtagere og hovedsagelig af lønmodtagere med almindelige indtægter. Derfor er det dem, der får glæde af, at man forhøjer den skattefrie bundgrænse, sådan som vi foreslår.

Derfor er det altså sådan, at den typiske lønmodtagerfamilie får en nettoreallønsfremgang på 1.200 kr. om måneden, hvorimod man ved at følge SV-regeringens politik vil komme til at få en reallønsnedgang på 300-400 kr. om måneden.

Finansministeren (Heinesen):

Jeg tror, jeg bliver nødt til at minde hr. Svend Andersen (Rosk. a.) om, hvad det var han sagde i første omgang, hvad det var, han sagde i går, og hvad det var, han sagde i forgårs. Hr. Svend Andersen (Rosk. a.) sagde, at alle får det bedre i fremskridtssamfundet, at ingen socialt dårligt stillet går ned.

Hvad med det ægtepar, hvor den ene ægtefælle er over 67 år og den anden er under 67, men over 62 år? De får i dag en disponibel pension på 39.683 kr.; det erstattes af ca. 32.000 i ensartet folkepension i fremskridtssamfundet. De får en nedgang.

Tag invalidepensionisten på laveste trin, som den 1. januar 1979 ville få 15.864 kr., men som i hvert fald for en pæn portions vedkommende overhovedet ingen invalidepension får i fremskridtssamfundet. Hvad henvises de til? De henvises til en kontanthjælpskonto, hvor der mangler 3 mia kr.

Eller tag enkepensionisten, der den 1. januar 1979 ville få 25.128 kr., og som efter fremskridtspartiets forslag ingenting får. Hvad henvises de til? De henvises til en kontanthjælpskonto, hvor der mangler 3 mia kr.

Ingen af disse grupper har nogen som helst glæde af fremskridtspartiets skatteforslag. Jeg kan godt komme med nogle flere eksempler, men jeg tror, disse må bidrage til, at hr. Svend Andersen (Rosk. a.) forstår det, og at vi måske kan nærme os hinanden.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Jeg skal gøre finansministeren opmærksom på, at der mangler ikke 3 mia kr. under kontanthjælpskontoen. Den er forhøjet, og det er den, fordi der kan være enkelte tilfælde, når vi f. eks. skærer enkepensionen væk, hvor man i stedet for skal have kontanthjælpsordninger, sådan at man selvfølgelig får mindst det samme, som man får i øjeblikket.

[Svend Andersen (Rosk. a.)]

Med hensyn til pensionerne må jeg gøre opmærksom på, at man får en højere folkepension, når man gennemfører vores pensionsforslag, end hvis man gennemfører regeringens forslag, og jeg skal yderligere gøre opmærksom på, hvad der står i § 3 i vores forslag til lov om ensartet og forbedret folkepension. Der står, at personer, der senest den 1. juli 1979 har opnået ret til større folkepensionsbeløb, bevarer denne ret. Det vil sige, at der er taget højde for det problem, som finansministeren hermed rejser.

Finansministeren (Heinesen):

Jeg skal gøre det ganske kort, men jeg bliver nødt til at spørge hr. Svend Andersen (Rosk. a.): er det ikke rigtigt, at summen af de sociale nedskæringer, som er indeholdt i fremskridtspartiets ændringsforslag, og hvor der direkte henvises til, at man kan få noget på kontanthjælpskontoen, er på 5,3 mia kr., og at kontanthjælpskontoen er på 2 mia kr.? Efter Jørgensens lille regnebog er 5 minus 2 lig med 3. Det er altså noget i omegnen af 3 mia kr., der kommer til at mangle.

Jeg ville meget gerne have, om hr. Svend Andersen (Rosk. a.) ville bidrage til en opklaring af det problem.

Formanden:

Hr. Svend Andersen (Rosk. a.) har ordet for en kort bemærkning, og så må vi snart tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Jeg skal helt bekræfte, at 2 er mindre end 5, men man skal også lægge de 20 mia kr., vi giver i skattelettelser, til, og så kommer man altså op til 22 mia kr., og 22 mia kr. er mere end 5 mia kr. – det tror jeg også finansministeren er enig i.

Formanden:

Jeg går ud fra, at »Jørgensens lille regnebog« ikke gik på statsministeren. Ellers skulle der have været anvendt en anden form. (Munterhed).

Ellemann-Jensen (V):

Man skal ikke kun skælde ud på fremskridtspartiet. Der er da ét punkt i frem-

skridtspartiets såkaldte politik, der gavner beskæftigelsen. Det må have gavnet beskæftigelsen gevaldigt på papirfabrikker, trykkerier m. v., at fremskridtspartiet for offentlige midler endnu en gang har ladet fremstille et murstensværk til omdeling i partiorganisationerne rundt om i landet, så på det ene punkt fremmer man beskæftigelsen. De andre punkter er det vanskeligt at få øje på.

Hr. Palle Simonsen savnede dynamik og handlekraft og sagde, at erhvervsforbedringsforanstaltningerne, som regeringen lægger frem, er meget små krusninger. Må jeg ikke pege på små krusninger som f. eks. 3 mia kr. i lavt forrentede lån i løbet af de kommende år. 3 mia kr., det er det samme, nominelt i hvert fald, som den samlede udlånsmasse fra Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk i dette instituts 20-årige levetid. Vel, der er en lidt anden købekraft i dag, men det er dog andet og mere end en lille krusning. Må jeg minde om forlængelsen af investeringsfradraget på 10 pct. Må jeg minde om de 120 mill. kr., der nu bliver givet til eksportfremme. Må jeg minde om den sanering, der er sat i gang af erhvervsstøtteordningen. Det er ikke rimeligt at kalde det små krusninger. Hvad vil det konservative folkeparti mere? Lad os få et bud, lad os få at vide præcis, hvad det er, man vil, og ikke disse almindeligheder og påstande om, at det er små krusninger i erhvervspolitikken.

Jeg kan også pege på over for hr. Palle Simonsen, at netop den indkomstpolitik, regeringen lægger op til, er et meget væsentligt led i bestræbelserne på at sikre erhvervslivets konkurrenceevne. Men her er hr. Palle Simonsen heller ikke særlig tilfreds. Hvad er målsætningen for indkomstpolitikken? spørger hr. Palle Simonsen og siger: nu må regeringen spille ud, regeringen må give en ramme. Vil de konservative virkelig have, at regeringen skal til at blande sig i arbejdsmarkedet lige for øjeblikket? At man skal blive skræmt og fare ud og begynde at blande sig i de frie forhandlinger? Jeg troede dog ellers, at de konservative havde gjort sådanne erfaringer sidst, de konservative lod sig skræmme til at deltage i indgreb i overenskomstforhandlingerne – det er mindre end 2 år siden – at man kan se, det kan være en ganske dyr fornøjelse at blande sig; det kan være en indblanding, som absolut ikke fører til opnåelse af de mål, man har sat sig. Sådan noget

[Ellemann-Jensen]

som at stikke en ramme ud, som hr. Palle Simonsen ønsker, ja, det har de konservative også været med til tidligere, og det gav jo heller ikke de resultater, man ville have.

Vi er godt tilfredse med, at regeringen siger til arbejdsmarkedets parter, som man gør: I vil have frie forhandlinger, vel, I får frie forhandlinger – med det vældige ansvar, der selvfølgelig ligger i at føre frie forhandlinger. Ingen kan være i tvivl om målsætningen for regeringens indkomspolitik. Det er senest under denne debat blevet sagt klart og tydeligt fra regeringen, at der ikke er plads til udvidelser af det private forbrug her i landet ud over, hvad der allerede ligger i den finanslov, som vi har behandlet her. Samtidig ved hr. Palle Simonsen udmærket, at regeringen har opstillet en målsætning for næste års betalingsbalance, som hedder et underskud på ikke over 6½ mia kr. Man må, igen med henvisning til Jørgensens lille regnebog, anbefale, at man sætter sig og regner lidt på det, hvis man er i tvivl om, hvad målsætningen så er i indkomspolitikken. Vi er godt tilfredse med, at regeringen har bundet sig til opnåelse af det betalingsbalanceunderskud næste år, for det er ganske tydelig besked til alle, der ønsker frie forhandlinger, om, hvilket ansvar man pådrager sig, hvis disse frie handlinger ikke fører til et resultat, som kan være med til at sikre opnåelsen af målet på de 6½ mia kr.

Fru Ebba Strange var inde på lidt af det samme og kom til at afsløre noget af fattigdommen i venstrefløjens argumentation. Vi fik den forslidte floskel om, at regeringen jo bare vil rette op på betalingsbalancen på bekostning af ledigheden, og så sagde fru Ebba Strange: man kan godt både rette op på betalingsbalancen og forbedre ledigheden, men så skal man ville midlerne. Så sadde man sig jo spændt tilbage for at høre: hvad er det så for midler, som man skal ville? Vi fik to midler at vide: jordpolitikken – man skal fjerne spekulationen – og energipolitikken – man skal mindske energiforbruget. Det var alt, hvad SF havde at byde på af midler, som skulle sikre, at man på samme tid kunne få rettet op på betalingsbalancen og få sikret beskæftigelsen. Bag det sidste, det med at mindske energiforbruget og dermed selvfølgelig bremse den økonomiske vækst, må formentlig ligge nogle forestillinger om, at det så lykkes at få købekraften til at udvikle sig

sådan, at alle er parat til at tage den nedgang i levestandard, som jo må følge af det, hvis man skal opnå de mål, som SF siger man kan opnå på én og samme tid.

Fru Ebba Strange har da fuldstændig ret i, at man udmærket godt på samme tid kan få forbedret betalingsbalancen og få rettet op på arbejdsløsheden. Midlet dertil, som man skal ville, er indkomspolitik. Vi er godt tilfredse med, at regeringen vil det middel. Det er den eneste måde, hvorpå man på samme tid kan få rettet op på de to ting.

Hr. Brusvang stillede et spørgsmål til venstre – nok lidt uden for det emne, vi i øvrigt diskuterer. Hr. Brusvang spurgte, om venstre går ind for et samlet skoleforløb for de 16–19-årige som ønsket af LO. Jeg skal til hr. Brusvang sige ganske klart: nej, det går venstre ikke ind for. U 90 er særeje i fornuftægteskabet mellem venstre og socialdemokratiet.

Formanden:

Jeg skal til orientering gøre opmærksom på, at det ikke er hensigten at holde pause, før dagsordenen er færdigbehandlet.

Palle Simonsen (KF):

Jeg forstår på statsministeren, at statsministeren er godt tilfreds med den politiske situation, og det vil sige, at statsministeren tilsyneladende kan få en fredfyldt jul, hvad vi alle kan være glade for. Det er måske heller ikke så mærkeligt, at statsministeren er tilfreds; som vi drøftede meget i går, er der gennemført megen socialdemokratisk politik.

Når statsministeren taler om de forskellige initiativer, som SV-regeringen har taget i forbindelse med moms- og prisstoplovgivning, så må vi sige, at det finder vi ikke særlig heroisk. Det er jo, de samme midler, som er anvendt i årevis af socialdemokratiske regeringer. Det, som vi har efterlyst under debatten i går, er nogle nye løsninger. Vi har også selv peget på nogle af dem, nemlig dette at anvende skattepolitikken sammen med indkomspolitikken. Det, som vi bl. a. savner svar på, er jo: hvad er målsætningen for regeringens indkomspolitik? Hr. Ellemann-Jensen talte om den i går og igen i dag, og jeg citerer fra hr. Ellemann-Jensens tale i går, hvor han siger:

[Palle Simonsen]

»Finansloven er jo kun den ene streng i regeringens økonomiske politik. Det, der er afgørende for, om den samlede politik vil lykkes, er, om målsætningen for indkomspolitikken kan føres ud i livet.«

Vi må spørge igen: hvad er det for en målsætning, man taler om? Det er ikke nok, at hr. Ellemann-Jensen henviser til Christian Hansens den grønne, som er brugt så meget her i dag, for det er meget svært for os andre at regne ud, hvad målet er.

Når hr. Ellemann-Jensen taler om, at vi vel ikke vil fastlægge nogen indkomstramme, så vil jeg da godt sige, at jeg mener egentlig, vi havde megen glæde af den indkomspolitik, som blev lagt til rette for perioden 1977 til 1979. Men er det sådan – det vil vi da hilse med tilfredshed – at regeringen og også hr. Ellemann-Jensen er af den opfattelse, at der faktisk ikke er plads til nogen indkomststigninger? Hvis det er rigtigt – og det ville vi da kun hilse med glæde – så synes vi, det var rart at få disse ting afklaret.

Finansministeren søger i dag at afvise, at besparelserne på finansloven skulle være forsvundet ud i den blå luft, som jeg har påstået nu gennem snart flere dage. Jeg forstår da godt, at finansministeren vil søge at bortforklare situationen. Der er naturligvis et hensyn til en regeringspartner. Men jeg må dog stadig væk sige til finansministeren, at jeg føler ikke, at det er mig og andre, der er bragt på vildspor. Så er vi i hvert fald blevet det af den socialdemokratiske ordfører, hr. Camre, for hvad var det, hr. Camre sagde i går? Jeg vil gerne have lov at citere fra hr. Camres tale. Hr. Camre siger:

»Nok er der foretaget nedskæringer på 1,5 mia kr. brutto på nogle udgiftsposter, men andre udgifter er forøget, og nettovirkningen er, at udgifterne kun er 40 mill. kr. mindre end beregnet i finanslovsforslaget, som første gang blev fremsat i august måned.«

Hr. Camre siger videre, at der er tale om en ekspansiv udvikling i forbindelse med statsbudgettet. Finansministeren taler om, at der kun er en begrænset udgiftsstigning i forbindelse med statsbudgettet. Der er ikke rigtig harmoni mellem de to ting.

Når vi ser på udgiftsposterne, er vi også nødsaget til at skele til indtægtsposterne. Finansministeren har naturligvis ret i, at de 470 mill. kr. til sociale kompensationer, som optræder på udgiftsbudgettet, er et resultat af

forøgelsen af momsens. Men når vi nu tænker på, hvad der skete, da momsens blev gennemført, så hed det jo dengang, at provenuet skulle være 3,6 mia kr. Jeg husker også den megen diskussion, der var om, at den sidste kvarte procent fik vi for at dække kompensationserne ind. Nu er dette provenu snævret ind til kun at være 3 mia kr. Det er derfor, jeg siger, at man ikke kan undgå også at skele til indtægtsbudgettet. Det er altså en ringere situation, vi står i i dag, og det er nogle andre tal, vi står med, end dengang SV-aftalen blev lanceret med henholdsvis momsforøgelse på, så og så meget og derefter en udgiftsreduktion på 1,5 mia kr. For der er jo også en række udgiftsforøgelser på finansloven, som er deciderede forøgelser.

Der er f. eks. den, vi har været inde på flere gange, daginstitutionsfusionen. Der er en række nye personaleansættelser. Når vi ser på de tekniske justeringer, som vi har fået fra finansministeren, så kan vi jo tælle op. Ellers kunne vi heller ikke nå til en situation, hvor der kun var 40 mill. kr. mindre i udgifter end i august måned, da finanslovsforslaget blev fremsat.

Derfor vil jeg stadig væk hævde, at uanset hvad finansministeren fastslår, så er der tale om, at størstedelen af de 1,5 mia kr. er forsvundet ud i den blå luft.

Spørgsmålet om kommunernes udgifter har været inde i billedet, og finansministeren har nævnt, at vi i løbet af kort tid vil, sådan forstod jeg det, få en oversigt over de kommunale budgetters udvikling. Når vi ser på de ændringsforslag, vi har fået til finanslovsforslaget, ser vi, at regeringens skøn med hensyn til den gennemsnitlige kommunale skatteprocent, som var på 22,9, nu ligger på 24,3. Det er udtryk for en stærk stigning i de kommunale budgetter. Det er også klart, at det tal på 39.000, statsministeren har anvendt for udviklingstakten i antallet af offentligt ansatte, for en meget stor del drejer sig om nye ansættelser i kommunerne.

Det afgørende i dette spørgsmål er: hvad gør vi for at drage omsorg for, at udgifterne ikke løber fra os? Vi er meget ivrige tilhængere af den decentralisering, der har fundet sted, vi er også tilhængere af det kommunale selvstyre, men vi er samtidig tilhængere af, at der må ske en mere kontant budgetkoordination stat, amter og kommuner imellem, hvis

[Palle Simonsen]

ikke udgifterne skal løbe fra os. Det vil jeg gerne høre hvad finansministeren mener om.

Jeg vil godt føje til, at det er jo ikke lige-gyldigt, hvad man foretager sig fra regeringens og folketingets side. Vi kan vende tilbage til det ændringsforslag, der siger, at daginstitutionerne bliver 240 mill. kr. dyrere i 1979, end man havde forventet fra regeringens side. Her spørger man så: hvorfor det? Ja, det er vel egentlig ikke så mærkeligt, for der er fra alle sider, fra regeringens og socialdemokratiets side, pukket på kommunerne, fordi de ikke har udviklet og taget initiativ til tilstrækkelig mange daginstitutioner. Udbygningstakten har været for lav, er det blevet fastslået. Det vil altså sige, at der direkte fra socialdemokratiets side ligger en tilskyndelse til, at man skal ekspandere. Hvis man afstod fra det, så ville man have en chance for, at der blev tale om en lavere udgiftsudvikling i kommunerne end den, vi er vidne til.

Finansministeren siger også, at vi ikke må gå for stærkt ind i diskussionen om bruttokasseunderskuddet. Det er ikke velegnet til beskrivelse af den økonomiske situation. Jeg sagde allerede i går, at jeg godt var klar over, at finansministeren ville komme og fortælle os, at det var noget bogholderiteknisk, der her var tale om. Men er det da ikke rigtigt, at den omstændighed, at bruttokasseunderskuddet vokser, som det gør, også bevirker, at finansministeren må udbyde stadig flere statsobligationer og dermed bidrager til endnu snævrere rammer for rentepolitikken, som finansministeren også selv nævnte det? Er det ikke også rigtigt, at den omstændighed, at der udbydes stadig flere statsobligationer, bidrager til en stadig større risiko for, at inflationen udvikler sig i negativ retning? Det vil jeg gerne have at finansministeren gør rede for.

Finansministeren – og det gælder også hr. Ellemann-Jensen – taler meget om de forbedringer, man fra regeringens side har foretaget over for eksporterhvervene i forbindelse med bedre udlånsmuligheder. Det er tilsyneladende et af regeringens store initiativer. Industrirådet har regnet ud, at det har en betydning for industrierhvervene, som er mindre end i promise af de samlede lønudgifter for industrien. Så lidt betyder det i virkeligheden.

Når jeg i går sagde, at vi savner initiativer til at forbedre konkurrenceevnen, til at reducere erhvervslivets omkostninger, skal det

også ses på baggrund af, at sammen med de enkelte initiativer – og vi erkender, at regeringen har taget enkelte initiativer til forbedring af erhvervslivets forhold – har vi også fået gennemført en efterløn, som bevirker, at erhvervslivet nu skal betale 300–400 mill. kr. mere til arbejdsløhedskasserne for at finansiere efterlønnen.

Hr. Ellemann-Jensen efterlyser forslag fra vor side. Jeg mener faktisk, vi er kommet med dem mange gange, men jeg vil da gerne nævne nogle af dem: der er forbedringer af afskrivningsreglerne, der er kompensation til de mindre virksomheder for de administrative opgaver, man udfører, der er forslag om lempeligere beskatning af virksomhederne i form af lavere selskabsskatter, der er forslag om lettelse af generationsskifte osv.; der kunne nævnes mange andre ting.

Finansministeren fastslår til slut, at der ikke er realistiske alternativer. Det er jo den gode gamle melodi, som vi får serveret ved enhver storpolitisk debat. Jeg vil gerne henvise til, hvad jeg sagde i går. Jeg mener, vi kom med mange forslag til, hvordan man kunne bidrage til at forbedre konkurrenceevnen og dermed forbedre dette lands økonomiske situation. Vi erkendte, at der ikke var nemme løsninger, men vi kom med en række bidrag, som vi også føler os overbevist om at regeringen vil få brug for. Jeg skal blot for en ordens skyld sige, at det konservative folkeparti gerne vil bidrage til forhandlinger og deltage i forhandlinger omkring en løsning af de problemer, for vi betragter dem som værende meget alvorlige, og vi betragter det som helt afgørende at få gennemført løsninger, som giver en større dynamik i samfundet end de løsninger, vi har set indtil nu.

Ebba Strange (SF):

Jeg vil begynde med at takke finansministeren for de oplysninger, han gav om de bestræbelser, der er for at få nedbragt overarbejdet i den offentlige sektor, og for det punkt, hvor han var enig med mig i, at bestræbelserne skulle øges. Og så vil jeg i øvrigt ikke takke så forfærdelig meget mere.

Jeg vil godt knytte et par bemærkninger til diskussionen om forholdet mellem staten og kommunerne. Vi fik nogle tal af finansministeren for, hvor de personer, der skulle ansættes i det offentlige, skulle ansættes, og vi

[Ebba Strange]

fik at vide, at 33.000 af dem altså skulle ansættes ude i kommunerne. Det får mig til at knytte en bemærkning til afstemningerne i går, som jeg ikke tror nogen af de politiske ordførere har været inde på. Det slog mig, at en række af de ændringsforslag, der blev vedtaget af et flertal herinde i går, netop havde til hensigt at spare på statens midler ved at vælte øgede byrder over på kommunerne. Vi kender alle sammen virkningerne af den kommunale skatteprocent. Vi ved, at den rammer proportionalt i stedet for progressivt, og vi ved, at den derfor rammer hårdere på de lavere indkomster end på de højere. Derfor synes vi, det er en dårlig måde at prøve at få underskuddet på finansloven nedbragt på ved bare at lægge udgifterne over i kommunerne. Vi har i forbindelse med et par enkelte lovforslag foreslået statens bidrag til kommunerne øget, og det er netop ud fra de betragtninger, jeg her har gjort rede for.

Hr. Camre prøver – meget uelegant, synes jeg – at afvise det, vi har kaldt det alternative flertal, idet hr. Camre giver det en mening, som vi aldrig har lagt i det begreb. Vi har aldrig tilbudt noget regeringssamarbejde. Vi har udtrykkelig taget udgangspunkt i nogle af de forslag, som socialdemokratiet selv kom med, nemlig socialdemokratiets eget boligudspil, socialdemokratiets eget skatteudspil og sagt: der er nogle tanker heri, som har et fordelingspolitisk sigte, som vi kan støtte fra socialistisk folkepartis side. Det vil vi gerne drøfte for at finde frem til en anden fordelingspolitik. Når hr. Ellemann-Jensen påstår, at jeg i går kun kom med to forslag til, hvad man ellers skulle have gjort, så er det rigtigt – jeg nævnedes nu i øvrigt også en anden skattepolitik – men det kan være svært at nå at sige alt i løbet af 20 minutter. Det var det alternativ, vi tilbød socialdemokratiet i sommer, og det er det, hr. Camre nu let og elegant afviser.

I forlængelse af det vil jeg godt sige til statsministeren, at det er da rart, at statsministeren er blevet tilfreds med den politiske situation. Det kan han jo også være, når han får sin finanslov vedtaget med så stor og bred opbakning fra de borgerlige partier i dette ting. Nu forstår jeg også, at statsministeren skal ud og og formilde luften mellem ham og en anden betydende socialdemokrat i løbet af dagen, og så kan det jo være, stats-

ministeren alt i alt føler den politiske situation tilfredsstillende. Men jeg er ikke sikker på, at de 180.000 arbejdsløse føler den politiske situation tilfredsstillende, og vi finder ikke fra SFs side, at den indsats, der er blevet gjort mod arbejdsløsheden i det finanslovsforslag, vi står med her, er tilfredsstillende.

Derfor har vi også i socialistisk folkeparti besluttet os for at stemme imod finanslovsforslaget, fordi vi mener, at socialdemokratiet kunne have handlet på en anden måde og kunne have fundet nogle andre veje at gå for at skabe en mere arbejdervenlig politik. Nu har vi jo hørt hr. Ellemann-Jensen nævne alle de gode vilkår, som det danske erhvervsliv får i kraft af det nye SV-samarbejde. Vi mener fra socialistisk folkepartis side, at der havde været mere rimelighed i at stille de arbejdsløse nogle goder i udsigt. Det finder vi ikke man gør i dette forslag, og derfor stemmer vi imod det.

Jørgen Jensen (DKP):

Må jeg først sige til statsministeren, der mener, at der er rigelig tid, at jeg er ikke sikker på, at de langtidsarbejdsløse, de ungdomsarbejdsløse eller de uddannelsessøgende synes, der er så rigelig tid til at behandle deres forhold. Jeg tror, det er en ringe trøst for dem, som må opgive uddannelserne, at man omkring 1980 nok skal få rimelig tid til at behandle forslag, som kan gavne deres situation.

Må jeg sige til hr. Camre, at jeg synes, det er hårdt nok af ordføreren for et parti at sige, at vore forslag er udarbejdet efter et andet samfunds muligheder og problemer, når man er repræsentant for et parti, der netop i disse dage og timer, også under denne debat, erkender, at man har overladt initiativet i Danmarks økonomiske politik til Vesttyskland, erkender, at den selvstændighed, som vi altså skulle have til at udarbejde vore forslag, har man ladet gå fløjten.

I går benyttede jeg meget af min tid til at pege på en lang række af de programpunkter, man havde vedtaget på socialdemokratiets kongres, idet jeg understregede, at netop disse kun kunne gennemføres i samarbejde med det, man kalder for venstre side i dansk politik. Efter et samarbejde, som byggede på forhandlinger, men med udgangspunkt i so-

[Jørgen Jensen]

cialdemokratiets egne forslag. Det er i dag endnu en gang dokumenteret, at man ikke mener noget med de forslag, og at det derfor er urealistisk – udansk – at bringe dem frem i debatten og sige: skal vi gennemføre nogle af de forslag? Det er vel også det, der er baggrunden for, at man stemte imod kommunisternes forslag om en trustkommission.

Finansministeren taler om, at selv om der er tale om visse besparelser, er der baggrund for udvidet aktivitet, og der blev nævnt to områder, som skulle muliggøre dette, genoptræningen og efterløn. Ja men det udvider ikke forbrugsmulighederne. Det er ikke en udvidelse, der finder sted her. Tværtimod. Nogle af dem, der går på efterløn – ikke fordi jeg mener, vi skal diskutere efterløn i det uendelige her – går tværtimod ned i ydelse. Det begrænser deres købekraft.

Vi har netop i dag fået noget at vide om, hvordan prisstigningerne har været i november måned. Det viser sig, at pristallet er steget så meget, at hvis det var på årsbasis, man skulle regne det ud, så svarede det til noget med 14 pct. Med det indgreb, der er i dyrtidsreguleringen, som jeg også talte om i går, siger det også noget om, hvilke begrænsede forbrugsmuligheder der er. Jeg opererede i går med to tal. Selv om vi går ud fra, at det alligevel skulle lykkes at undgå at få den store stigning, så vi ikke får to portioner her til marts måned, så er det mellem 1.800 og 3.200 kr., man tager fra lønarbejderne gennem det indgreb, der er i dyrtidsreguleringen, i det første halve år af den kommende overenskomstperiode. Og så taler man om, at der er udvidede forbrugsmuligheder. Det er ikke rigtigt, og det bliver ikke rigtigt af, at man gentager det.

Man siger, at regeringen vil sikre reallønnen opretholdt såvel på det private som på det offentlige område. Det må vel være med henblik på de overenskomstforhandlinger, som er i gang, man siger dette. Men det er kendetegnende for regeringens økonomiske politik, at der intet er – hverken i det, der blev sagt i dag, eller i det, der er sagt tidligere – om begrænsning af profitter, om begrænsning af de arbejdsfri indtægter, intet om den kapitalophobning, som man erkender der har fundet sted i virksomhederne på grund af indkomspolitikken. Der er overhovedet intet om, hvad man vil gøre her. Men man vil sikre reallønnen, og at sikre realløn-

nen betyder, at den ikke skal udvides. Altså det efterslæb, man har fået, fordi den er faldet, det skal man ikke have dækket ind. Man skal heller ikke have noget på grund af den produktivitetstigning, som har fundet sted. Man skal heller ikke sikres over for det indgreb, som har været i dyrtidsreguleringen. Som jeg pegede på i går, betyder det reelt, at lønarbejderne, hvis de blot skulle sikres real-lønnen ud fra pristallet, skulle have mere end 3½ kr. mere i timen her fra 1. marts. Det er det, der reelt er tale om. Men det er der ikke noget med.

Man siger, at der ikke er noget alternativ til regeringens økonomiske politik, og at det er et fåtal af partier her i tinget, der er utilfredse. Ja, det er da rigtigt. Når det parti, som i sine valgløfter til vælgerne og i sit arbejdsprogram prøver på at pege på over for arbejderklassen, hvad der burde ske, hvordan man burde ændre dette samfund, springer fra det og går over til det borgerlige firkløver og deres politik, ja, så er det rigtigt, så bliver der få tilbage, der protesterer. Man kan sætte kikkerten for det blinde øje og ikke ville se, hvad der er af andre muligheder, og det er åbenbart også det, man gør.

Jeg vil gerne svare på nogle af de bemærkninger, der er faldet om det, jeg sagde i går. Jeg sagde ikke, at betingelsen for, at vi kunne bygge politik på et andet flertal, var, at man meldte sig ud af NATO og meldte sig ud af EF. Jeg sagde blot, at det var rigtigt, at kommunisterne er modstandere af NATO og EF, og at vi vil bekæmpe den politiske holdning, der ligger bagved, men jeg sagde også, at der var en hel række afgørende politiske problemer i dagens politik, som vi måtte tage fat på. Det var ungdomsarbejdsløsheden. Det var de langtidsledige. Det var usikkerheden omkring uddannelse og kultur. Det var spørgsmålet om tryghed og tro på fremtiden. Det var boligområdet, hvor jeg pegede på, at der var tusinder, som havde dårlige boligforhold, samtidig med at der var en kraftig spekulation i dette område. Det var spørgsmålet om kapitalophobning, som finder sted i virksomhederne, og som også har noget at gøre med vores gæld til udlandet, også har noget at gøre med, hvordan man fører økonomisk politik. Det er ikke rimeligt at tale om, at man skal begrænse forbruget, så længe man tillader den kapitalophobning, så længe man tillader en belåning af værdistigningen i jord

[Jørgen Jensen]

og fast ejendom, som medfører et forbrug, der ikke er produktion bag ved. Det er også et spørgsmål om økonomisk politik.

Man taler om overbud. Hvad var det da, man trak frem? Det er rigtigt, at kommunisterne har peget på, at man i løbet af et år kunne sikre beskæftigelse til mere end 100.000 og kunne gøre det, uden at det betød noget videre underskud på vores betalingsbalance. Det krævede kun en investering fra samfundets side på mellem 4 og 4½ mia. kr. Det er rigtigt, vi har sagt dette. Er det overbud? Hvad byggede vort forslag på? Det byggede ikke på de delkrav, vi har lagt frem tidligere, det byggede i virkeligheden på de oplysninger, vi har fået i udvalgsarbejdet herinde – altså ikke fra det store udland, men her i Danmark – hvor vi har fået noget at vide om, hvad boligministeren mente der skulle byfornys, og hvor vi fik noget at vide om, hvilke økonomiske muligheder der var for at gennemføre det. Det var det, det byggede på. Det er altså overbud, når vi tager nogle af de oplysninger, som regeringen selv har givet, og som socialdemokratiet tidligere har brugt, og siger, at vi kunne skaffe mere end 100.000 arbejdsløse arbejde i løbet af et år.

Det var spørgsmålet om indefrysning af værdistigningen. Det er sagt mange gange tidligere, at vi da hellere så, at man nationaliserede jord og fast ejendom, men vi har sagt: her og nu kunne der, også i dette folketing, sikres flertal for at indefryse værdistigningen og forhindre en belåning. Nå ja, hvis vi for at opnå det skal lade være med at bruge ordet indefrysning, men i stedet for tale om »båndlæggelse«, som man har brugt fra socialdemokratiets side, så er det ingen hindring for os. Vi mener også, man skal båndlægge den værdistigning, der ligger her.

Derpå kommer man til spørgsmålet om importregulering og siger: her er bevis for, at kommunisterne ikke vil noget. Hvad er det reelt, vi har foreslået? Det er jo trykt og delt om, så man kan læse det. Hvad er det, vi siger? Vi foreslår nedsat et importråd, som inden den 1. juni 1980 skal tilvejebringe et detaljeret materiale til brug for en regulering af Danmarks udenrigshandel, redegøre for, hvilke internationale aftaler og traktater der i øjeblikket hindrer Danmark i at gennemføre en egentlig importregulering – her har vi peget på EF, GATT og andre – og herunder

klargøre, hvilke foranstaltninger det er muligt at sætte i gang inden for rammerne af disse aftaler, samt redegøre for de områder, hvor der foregår import af varer, som der findes en betragtelig og rimeligt rationel dansk produktion af. Vi har altså peget på en lang række områder, hvor dette råd kunne finde ud af, hvordan vi kunne tilrettelægge vores produktion, vores import og eksport, således at vi ikke opførte os som tåber.

Hvis det er en hindring for samhandel med omverdenen – det er det altså ikke, men hvis det var det – så var vi altså bragt i en situation, hvor vi ikke havde nogen national selvstændighed længere. Derfor mine første bemærkninger. Det er lige groft nok, at et parti for at forsvare et samarbejde med det reaktionære parti venstre her skal træde frem og beskyldte andre for at bruge løsninger udefra, når man selv i den politik, som ligger i den finanslov, der her er til behandling, har opgivet Danmarks nationale selvstændighed og også i den holdning, man har til det internationale samarbejde, har opgivet muligheden for en selvstændig dansk økonomisk politik.

Grethe Philip (RV):

Jeg stillede i mit indlæg i går et spørgsmål direkte til statsministeren, og det var mig derfor en skuffelse, at jeg ikke fik noget svar på det i går. Jeg anvendte en væsentlig del af min taletid til at spørge, om regeringen ikke var enig med det radikale venstre i, at der var et behov for at se nærmere på vores kreditpolitik, få en samlet vurdering af den, og at gøre dette ved nedsættelse af en særlig kommission. Jeg pegede på, at ansvarsfordelingen er meget spredt mellem en række forskellige ministerier, og jeg nævnte, at der i de senere år var opstået en hel del nydannelser bl. a. i form af udlånsloft, kontantlån, forskellige restriktioner, en stigende betydning af valutapolitikken og meget mere. Alt dette måtte give anledning til, at vi gennearbejdede, hvordan disse forskellige ting indvirkede på hinanden, med henblik på at få en hensigtsmæssig pengepolitik.

Jeg gentager derfor mit spørgsmål til statsministeren: er regeringen indstillet på at nedsætte en kommission til at se på hele vores kreditpolitik, altså ikke på snævre pengepoli-

[Grethe Philip]

tiske spørgsmål alene, men på den samlede kreditpolitik?

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Når vi ikke tidligere fra regeringens side har udtalt, hvad vi mener om den tankegang eller det forslag, som de radikale har fremlagt her under debatten i tinget, så er det, fordi jeg i hvert fald ikke på stående fod kan se, om det vil være rimeligt eller nødvendigt at nedsætte en sådan pengepolitisk kommission. Jeg vil altså hverken sige ja eller nej til dette, men jeg vil sige, at regeringen vil overveje det i den kommende tid og vurdere, om der er behov for det, som fru Grethe Philip her har foreslået på de radikales vegne. Vi vil altså overveje spørgsmålet.

(Kort bemærkning).

Grethe Philip (RV):

Jeg havde naturligvis gerne set, at statsministeren med det samme havde givet tilsagn om nedsættelse af en sådan kommission. Jeg er glad for, at man i det mindste vil overveje det, og jeg håber, at statsministeren i folketinget under en eller anden form vil give meddelelse om resultatet af disse overvejelser.

Jens Møller (KrF):

Jeg skal ikke trætte tinget ved en hel eller delvis gentagelse af min tale fra i går. Derimod vil jeg godt bruge lidt af min taletid til at udtale min påskønnelse af den måde, forhandlingerne her i tinget er blevet ledet på i den senere tid. Jeg kunne nævne mange forskellige ting, f. eks. afstemningsproceduren i går, som var effektiv og hurtig. Jeg kunne nævne den måde, man klarer vanskeligheder med visse medlemmer på. Jeg kunne nævne den humor, som præger formandens ledelse af møderne, og som er en lise for os alle sammen i ellers tit langvarige og kedsommelige forhandlinger. Men især vil jeg nævne de små oplysninger, som det er blevet skik efterhånden at give dette tings medlemmer om, hvor længe man venter at mødet vil vare, hvornår der bliver pause og den slags ting; det har været med til at lette arbejdet for os herinde, og jeg er sikker på, at jeg har mine kolleger bag mig, når vi takker forman-

den for denne ændring i arbejdsgangen herinde.

Jeg vil også gerne benytte lejligheden til at sige tak til statsministeren for hans ord i anledning af første del af min tale i går. Jeg må opfatte det som en form for undskyldning – i hvert fald så vidt som man kan gå politisk i den retning – og det havde jeg sådan set også ventet. Netop personer af et vist format kan tillade sig den slags, og det kunne statsministeren også. Det vil jeg takke ham for.

Jeg vil gerne fremføre endnu en tak, nemlig til formanden for finansudvalget, og ikke bare den nuværende, men også den tidligere, hr. Grünbaum, der jo har ledet arbejdet en del af året. Jeg var blandt dem, der beklagede, da han skulle gå så hurtigt efter at have tiltrådt arbejdet, men jeg må sige, at den nye formand, hr. Albertsen, har levet op til det gode eksempel, den gode måde at lede arbejdet på, som vi har været vant til ikke alene fra hr. Grünbaum, men også fra formanden før ham igen. En tak til de forskellige formænd for den måde, man leder arbejdet på dér, også en tak til mine kolleger i finansudvalget, og så synes jeg også, jeg i denne forbindelse vil nævne sekretariatet, der ofte arbejder under vanskelige vilkår, men altid gør det på en god og effektiv og venlig måde. Tak for det.

Ib Christensen (DR):

Økonomiministeren kom med nogle bemærkninger omkring det nye valutariske samarbejde, EMS-systemet. Jeg vil ikke sige, at denne redegørelse var særlig fyldestgørende. Den var ikke engang så omfattende som de oplysninger, vi har fået i politisk-økonomisk udvalg. Men det kom dog til at stå fast, at kronen naturligvis er bundet af dette system, og så vidt jeg kan vurdere det, vil det i praksis betyde, at vi også i fremtiden kan forvente en reel kroneopskrivning med hvad deraf følger for dansk økonomi og beskæftigelse.

Jeg kan egentlig ikke forstå, at regeringen tilsyneladende er næsten overrasket over, at der er andre lande uden for EF, som ikke vil være med i dette samarbejde, og at det formentlig bliver sådan, at ingen lande uden for EF kommer med i samarbejdet. Hvis det mod forventning skulle ske, bliver det med status som associeret. Det fremgår ganske

[Ib Christensen]

klart af de oplysninger, vi har fået både i udvalget og her, men navnlig da i udvalget, at der bliver tale om et EF-arrangement af betydelig integrationistisk karakter og med betydeligt herredømme fra EFs side med hensyn til, om man følger de økonomisk-politiske forskrifter, som EF ønsker fulgt. Derfor synes jeg, at folketinget så snart som muligt må have en forespørgselsdebat om disse ting, og det har mit parti blandt andre da også taget initiativ til. Det er blevet sagt, at dette er den største afgørelse i EF-sammenhæng siden 1972, og hvis det er rigtigt, så bør det i hvert fald frem i salen, hvad der er tale om – reelle, faktiske politiske bindinger for Danmark med hensyn til, hvilken økonomisk politik vi skal følge.

Statsministeren benægtede, at regeringen ligger underdrejet, og et af de argumenter, som statsministeren kom med, var, at når nu uddannelsesstøtten først skal revideres i 1980, så er der jo masser af tid, så gør det jo sådan set ikke noget, at man tager den med ro, for det skal først ske i 1980. Ja men hvem er det, der har bestemt, at uddannelsesstøtten først skal revideres i 1980? Det er jo regeringen. Først beslutter regeringen altså at udskyde en revision af uddannelsesstøtten af forskellige grunde, skønt det er meget tiltrængt, at de uddannelsessøgende får bedre vilkår, og når man så bliver kritiseret for, at man ligger underdrejet på en række områder, også dette, ja, så henviser man til, at det først er i 1980, der skal revideres. Det skyldes altså regeringens egen beslutning.

Hr. Camre beskæftigede sig med det andet flertal, og der er også andre ordførere fra de socialistiske partier, der har udtalt sig i den retning. Jeg kan kun bekræfte, at det aldrig har været meningen med et andet flertal, at det skulle danne et regeringsalternativ overhovedet. Vi er da også klar over, at på EF-området vil socialdemokratiet beklægeligvis ikke følge vore råd, men går i realiteten ind for den fortsatte udbygning af EF med alt, hvad det indebærer. Det, der var tale om, var, at vi på det skattepolitiske, det jordpolitiske og det boligpolitiske område og enkelte andre områder tilbød regeringen en flertalsmulighed på grundlag af udspil, som den tidligere regering selv var kommet med. Det er det, hr. Camre overhovedet ikke diskuterede, og det forstår jeg godt han ikke gjorde, men det er jo det, der er kendsgerningerne.

Jeg vil gerne sige til sidst, at der er fire tunge krabater tilbage, som vi ikke har fået meget at vide om, eller som vi rettere sagt ikke har fået noget at vide om, stort set, i denne debat.

Den ene er de finanspolitiske konsekvenser af dette finanslovsforslag. Kommer der en ny afgiftsbuket, og hvor stor bliver den? Efter al sandsynlighed vil der komme en stor afgiftsbuket næste år. Vi har ikke fået afsløret nogen planer herom, men skal man neddæmpe betalingsbalanceunderskuddet, som regeringen ønsker det, så er det svært at se, hvordan man kommer uden om det med den politik, regeringen i øvrigt fører. Man kan måske forvente, at skatteskruen bliver drejet yderligere. Vi har ikke fået nogen antydninger derom, men det må være forventeligt, hvis regeringens ambitioner med hensyn til betalingsbalancen står ved magt. Jeg henviser til professor Gunnar Thorlund Jepsens udtalelser til Berlingske Tidende i dag.

En anden tung krabat er overenskomstforhandlingerne. Når regeringen kom til verden på, at nu skulle der føres en stram indkomstpolitik, så er det i og for sig forunderligt, at regeringen er så tilbageholdende, som den er. I og for sig skulle der ikke lyde kritik fra vores side af, at regeringen ikke blander sig i arbejdsmarkedets forhold, tværtimod, men da alle ved, at den alligevel vil gøre det, når tiden er inde, som det er blevet sagt, og da arbejdsmarkedets parter forventer det og oven i købet spiller op til det ved at true med arbejdsnedlæggelser både vedrørende EDB-centraler og vedrørende kraftværker, ja, så forekommer det mig nødvendigt, at regeringen kommer med et udspil. Men vi har intet hørt om hele den spegede – for ikke at sige den umådeligt tilspidsede – overenskomstsituation. Heller ikke dér har vi altså fået nogen opklaring.

Et tredje område, hvor der heller ikke er kommet nogen afsløringer, er værdistigningsafgiften, som altså blev udskudt for gud ved hvilken gang, og hvor uenigheden er stor. Den er betinget af det, man kalder en nul løsning på arbejdsmarkedet, som alle erkender er urealistisk, så vi ved ikke, om den kommer, men hvis den alligevel skulle komme, så vil den ikke få de tilsigtede virkninger med hensyn til at dæmpe og bremse, endsige stoppe jord- og ejendomsspekulationen, hvilket er en helt afgørende forudsætning for en til-

[Ib Christensen]

bageholdenhed på arbejdsmarkedet, en afgørende forudsætning for at få renten bragt ned, en afgørende forudsætning for at få opsparring og investeringer ledt til arbejdspladser i erhvervslivet i stedet for passivt til jord og anden fast ejendom.

Det fjerde område, vi heller ikke har fået noget at vide om, strejfede jeg før; det drejer sig om de bindinger, vi rent faktisk bliver underlagt gennem det nye valutasamarbejde i EF, og i den sammenhæng også de bindinger, der ligger i og med, at vi får et direkte valgt Europa-Parlament. Regeringen har heller ikke ved denne lejlighed ytret noget som helst om sin vilje til i givet fald at acceptere, at Parlamentet får øget kompetence.

Alle disse tunge krabater har vi intet som helst fået at vide om. Det er centrale ting, både af indenrigs- og udenrigspolitisk karakter. Intet er der blevet oplyst. Derfor må jeg konkludere, at det altså er rigtigt, at regeringen ligger underdrejet, og at denne debat alt i alt absolut har været mere tilslørende end opklarende.

Waldorff (VS):

Her ved tredjebehandlingen har vi endnu en gang oplevet, hvordan socialdemokratiet forsvare sin politik. Det er noget, vi har set i en masse tilfælde, og det er nok blevet mere udpræget, efter at man har fået dannet SV-regeringen. Man forsvare sin egen politik ved at sige: se, der er nogle til højre for os, se, der er også nogle til venstre for os, altså befinder vi os på den rette vej. Socialdemokratiet følger en midterbane, der er nogen på begge sider, alting er i orden.

Det var det, vi hørte, både fra finansministeren og fra hr. Camre. Vi har tidligere hørt det fra en masse andre. Det er simpelt hen ynkeligt. Til venstre har man en gruppe socialistiske partier, som faktisk kæmper for at løse en række konkrete problemer, som den arbejdende befolkning har i dag. Til højre har man det ynkeligste udtryk for den småborgerlige, aggressive oprørsstemning, som findes i befolkningen. At køre i midterbanen i et kapitalistisk samfund betyder, at man accepterer dette samfund. Det betyder, at man arbejder på at stabilisere det kapitalistiske samfund. Det er konkret det, man arbejder på.

Socialdemokratiet er med sin politik med til at opretholde et samfund og arbejder aktivt på at opretholde et samfund, som betyder, at de unge bliver smidt ud i arbejdsløshed, som betyder en nedslidning af arbejdskraften, som bl. a. indebærer, at færre og færre når pensionsalderen som betyder, at halvdelen af befolkningen lever i undertrykkelse, nemlig kvinderne. Det er det samfund, som hr. Camre benævner demokratiet, og som han stolt bekender sig til og vil forsvare. Socialdemokratiet har opgivet ethvert forsøg på – det er sket for længe siden – at arbejde sig frem mod socialismen.

Men socialdemokratiet har også opgivet ethvert forsøg på at forsvare sin politik med henvisning til, at den modsvarer nogle behov, som eksisterer i den arbejderklasse, som man stadig ved folketingsvalg efter folketingsvalg henter sin styrke fra. Det er karakteristisk bl. a. for debatten her, at begrebet arbejderklassen kun blev nævnt én eneste gang af den socialdemokratiske ordfører, nemlig da hr. Camre begyndte at citere fra mit indlæg i den første runde. Ellers er arbejderklassen fraværende i den socialdemokratiske politik.

Ud over at hr. Camre altså havde misforstået det med dronningens placering – hr. Camre har tydeligt svært ved at finde rundt i det dér med storkapital og arbejderklasse og alle de der ting – så var det afslørende, at hr. Camre og socialdemokratiet meget omhyggeligt undgik at gå ind i en diskussion om, hvad det er for en rolle, socialdemokratiet spiller i dag. For socialdemokratiet, det fremgik også meget tydeligt, er det eventyr at snakke om socialisme, for socialdemokratiet er det også eventyr at snakke om klassesamfund.

I den første runde havde VS to meget konkrete angrebspunkter imod den politik, som bliver bekræftet her i finansloven. Det drejer sig om reallønnen, og det drejer sig om arbejdsløsheden. Vi sagde med hensyn til reallønnen, at der er al mulig udsigt til en yderligere forringelse af den realløn, som allerede i 1978 er blevet betydeligt forringet. Det fik vi ikke noget svar på. Det eneste, man har at byde på, er de erklæringer, som regeringen har udslynget, nemlig at vi kan se frem til en forbrugsudvikling på 1-2 pct. Nu er der altså kommet et nyt pristal, som fjerner forudsætningerne for den forudsigelse. Men af takti-

[Waldorff]

ske grunde er man nødt til at opretholde argumentationen eller rettere sagt besværgelserne omkring en forbrugsudvikling.

Jeg vil godt citere hr. Camre for en udtalelse, da augustforlig II blev indgået i september 1977 (folketingets forhandlinger 1976-77, 2. samling, sp. 6588). Da sagde hr. Camre:

»De forslag, der ligger her, sigter ikke mod at sænke befolkningens levevilkår ned til Frankrigs niveau . . . , nej, de sigter såmænd bare på at holde igen mod fortsatte rekordstigninger. . . «.

Hvad skete der så? Allerede ved den lejlighed påpegede VS, at det betød en realløns-sænkning. Det modsagde hr. Camre på det kraftigste. Men vi har faktisk set en samlet indskrænkning i det private forbrug på 0,7 pct. i 1978. Og ikke bare det, for hvis man kigger på, hvad der ligger bag en forbrugsstigning, nemlig på reallønsudviklingen, så har vi set en reallønsnedgang på 2 1/2 pct. for arbejdere. Det er det, som hr. Camre kalder at holde igen mod fortsatte rekordstigninger.

Vi siger, det samme vil ske i 1979. Vi er ikke blevet modsagt. Jo, vi er nok blevet modsagt, men det er ikke blevet modbevist på nogen som helst måde.

Heller ikke omkring det andet hovedproblem, arbejdsløsheden, er der kommet noget frem, som går imod vores vurdering, nemlig en fortsat stigning i arbejdsløsheden.

I forhold til venstrefløjens kritik af finansloven og af socialdemokratiets krisepolitik var hr. Camre jo tydeligt nok ude i hampen, og det gav sig udslag i en strøm af moralisme imod denne venstrefløj. Kun kritik, ingen løsninger, var hr. Camres karakteristik af venstrefløjen. Man er kun i stand til at fremlægge politiske besværgelser, som ikke har noget som helst med praktisk politik at gøre, sagde hr. Camre videre. Det viser nok først og fremmest noget om, hvad hr. Camres forståelse af praktisk politik er for noget. Allerede tidligere har det jo vist sig, at hr. Camre har meget svært ved at finde rundt i det dér med storkapitalens placering, hvad der f. eks. foregår på Marienborgmøder. Det bliver yderligere understreget, når hr. Camre siger: demokratiets værktøj, det er finanspolitik, det er pengepolitik, det er indkomspolitik. Demokrati i praktisk politik, det er ikke noget med befolkningens aktivitet, det er ikke noget med arbejderklassens kamp, nej, det er

finanspolitik, pengepolitik og indkomspolitik.

Indkomspolitik som demokratiets værktøj. Indkomspolitik – det sagde vi fra første gang, man begyndte at praktisere indkomspolitik – det indebærer en kriminalisering, det indebærer optrappet anvendelse af politi, som vi har set det i eksempel på eksempel, det indebærer stramninger, som vi har set omkring blokadedecirkulæret, det indebærer i det hele taget, at man tilsidesætter arbejderklassens demokratiske rettigheder til at kæmpe for sine egne interesser i det her samfund. Det er blevet sagt meget tydeligt af en tidligere formand for lager og pak, for SID, nemlig den nuværende statsminister, at der ikke kan føres indkomspolitik i et kapitalistisk samfund. Nu optræder indkomspolitik i hr. Camres udgave som demokratiets værktøj. Det understreger måske både noget om hr. Camres klavren opad i det socialdemokratiske hierarki, og det understreger noget om socialdemokratiets politik og den vej, det tager.

Den forståelse af, hvad praktisk politik er, som hr. Camre har, underbygges jo og deles i øvrigt af meget store dele af offentligheden. Et konkret eksempel på, hvordan massemedierne formidler denne opfattelse af praktisk politik som noget med finanspolitik og det, der beslutes i folketinget, blev givet i TV-Avisen i går. Den store nyhed i forhold til en finanslov, som i den grad betyder en forringelse af arbejderklassens vilkår, var, at de radikale har rejst et spørgsmål til regeringen, om man vil nedsætte en kommission til at se på pengepolitikken. Tak skal I ellers have for en nyhed i forhold til sådan en finanslov! Det blev det helt store nummer, og det er, hvad TV-Avisen kan byde på i forhold til et sådant angreb på brede dele af befolkningen.

VS har en temmelig anden opfattelse af, hvad praktisk politik er, og det gjorde vi klart i går. Vi mener ikke, der er noget parlamentarisk svar på krisen. Vi mener ikke, der er noget parlamentarisk alternativ til den krisepolitik, som socialdemokratiet og de borgerlige partier fører i fællesskab. Vi mener f. eks. ikke engang, at SV-regeringen kan væltes ad parlamentarisk vej, og derfor satser vi faktisk på den praktiske politik, som handler om at rejse bevægelserne og rejse så store dele af arbejderklassen som muligt i en konkret kamp imod indkomspolitikken og

[Waldorff]

den krisepolitik, der bliver ført. Det opfatter vi som praktisk politik og ikke hr. Camres finanspolitik, pengepolitik og indkomstpolitik.

Disse ting har begribeligvis også noget med politik at gøre, de bliver brugt præcist som redskaber vendt imod arbejderklassen i dette samfund, medens vi foretrækker at lægge nogle kræfter i for at rejse den bevægelse, som skal vælte denne politik, vælte indkomstpolitikken.

I øvrigt vil jeg lade være med at kommentere de borgerlige partier; de fleste af dem går jo med i socialdemokratiets krisepolitik, et enkelt holder sig udenfor og ét bevæger sig lidt i udkanten af taktiske grunde. Jeg mener for så vidt, at dele af den kritik, som bl. a. finansministeren har rettet mod fremskridtspartiet, er en god kritik. Jeg synes blot, det er temmelig sørgeligt, at fremskridtspartiet først og fremmest er i stand til at opretholde sin styrke på grund af den reaktionære krisepolitik, som socialdemokratiet selv er med til at tvinge igennem.

Lindinger (EP):

Det er nok de fleste bekendt, at det er på en særlig aktuel baggrund, når jeg udtaler, at jeg ikke føler, at der gøres nok for at hjælpe erhvervslivet med dets problemer. Der burde – og det er fremført mange gange – for længst have været etableret nogle rimelige ordninger for erhvervslivet til optagelse af billige udlands lån, og mange andre let etablerede ordninger kunne hjælpe mange danske erhvervsvirksomheder og derved medvirke til bibeholdelse af overordentlig mange arbejdspladser. Selv om de fleste erhvervsfolk er imod subsidier, må man i den nuværende situation – og jeg siger ikke, at man ikke fra regeringens side er opmærksom herpå og også gør noget, ligesom man er ret enige om, at der må føres indkomstpolitik – også være enige om, at støtteordninger til erhvervslivet må prioriteres højt. Det, vi mangler, er en langsigtet erhvervs politik, som jeg adskillige gange har slået til lyd for, og som vi ikke kommer uden om, hvis man effektivt og langsigtet vil formindske valutabalancesunderskuddet og forøge beskæftigelsen.

Nu har vi fået et finanslovsforslag forelagt, som tegner et yderst dystert billede. Jeg vil gerne her fremføre, at det er en skuffelse for

erhvervspartiet og har været det længe, at man ikke fra regeringens side har set mere på at få etableret en devaluering af den danske krone. Det er selvfølgelig lidt af et tveægget sværd, men det kunne gøres med stærk og stor kontrol i dag på en sådan måde, at man fik en minimal prisniveauanstigning, og sådan at man i modsætning til skattestigninger ville få resultater i form af et lavere ledighedstal og en bedre betalingsbalance. Det er enkelt og klart, at man med en devaluering ville stå med et samfund, der var langt mindre magtesløst over for de problemer, vi har i dag, og som vi – og det skjules jo ikke – får bragt udefra, men alligevel tyr man stadig væk til traditionelle og virkningsløse metoder, der kun letter smerterne lidt i øjeblikket, men som på længere sigt er virkningsløse.

Jeg vil gerne fremhæve en anden ting. Jeg mener, det er helt utopisk at antage, at værdistigninger på jord og fast ejendom i det lange løb kan holdes fri for beskatning – det har jeg også tidligere givet udtryk for – og det er derfor meget mere realistisk at medvirke til, at formen bliver til at leve med. Det må håbes, at S og V nu kan blive enige om noget fornuftigt.

Hvis man gør det på en sådan måde, at den kontinuerlige inflation holdes uden for beskatningen og en offentlig prioritet træder i stedet for kontante betalinger, er hele dette omtålelige spørgsmål ikke større, end at den del af befolkningen, der er i besiddelse af samfundssind – og det er de fleste – vil kunne acceptere en rimelig løsning ud fra de samme tanker, som kommer til udtryk i forbindelse med det, man kalder løntilbageholdenhed.

Erhvervspartiet vil stemme for finanslovsforslaget.

Ib Nørlund (DKP):

Det kan jo ikke siges at være noget uhørt, at regeringspartiordførere beskriver situationen i lette og lyse og også letfærdige toner, og det tandempar, vi har for øjeblikket, har også opfyldt forventningerne i så henseende.

Der er heller ikke noget opsigtsvækkende i, at statsministeren er tilfreds; jeg synes næsten altid, statsministeren er tilfreds, når han selv skal sige det. Hvis man skulle tage alle disse tilfredshedserklæringer efter deres påly-

[Ib Nørlund]

dende, tror jeg nok, statsministeren ville være lykkeligere, end vi ellers har anledning til at tro at han er.

Men der er alligevel noget besynderligt i, at man kommer med alt dette her denne gang, for dels er det ikke sådan – og det ved man – dels kunne det, hvis det virkelig skulle være så lyst, i hvert fald ikke være regeringens skyld, for den har jo ikke bragt noget nyt frem efter det angreb på reallønningerne, som man startede med. Jeg skal undlade at fordybe mig i prisstoploven i den forbindelse med henvisning til de tal, hr. Jørgen Jensen netop har videregivet om dagens prisstigningsmeddelelse.

Ellers har vi kun fået at vide, at det kommer. Ja, de mest vægtige lovforslag, der er fremsat fra regeringens side i denne tid, er jo faktisk dykkerloven og lodsloven. Der kan være grund til virksomhed på disse områder, men det klarer nu ikke problemerne. Hver gang man spørger om regeringens stilling til påtrængende problemer, henviser man bare til regeringserklæringen i august og åbnings-talen i oktober, som åbenbart er de to visdommens søjler, regeringen bygger sin politik på.

Men der er måske også en tredje søjle, som der netop i denne situation var grund til at man drog betydelig stærkere frem, end tilfældet har været, og det er EMS-ordningen. For også denne EMS-ordning er længe blevet beskrevet som, at det skulle være noget helt historisk og stort, og statsministeren prøvede jo også tidligere på dagen at baske lidt med de historiske vinger, hvorved han åbenbart ville ønske at understrege, at alt ondt udgår fra Marienborg, og det er vel lige stærkt nok.

Men lige fra man er indgået på den overenskomst, har vi i udvalgene rejst problemet om, at man, netop fordi det var så stor en sag, også skyldte tinget en redegørelse for den, og at drøftelsen af de meget vidtrækkende problemer, der er forbundet med EMS, burde finde sted i salen. Vi fik ikke noget svar på det; man gav et nødtørftigt overblik i det ene og det andet udvalg, men af en karakter, som alle, der har overværet det, vil være enige i ikke var tilstrækkelig. Man har sendt papirer ud af omtrent samme ordlyd til udvalg og til partier, uden at det på nogen måde kan siges at efterkomme det behov, der findes for at komme til bunds i

denne sag, og heller ikke skatte- og afgiftsministerens redegørelse her for kort tid siden bragte noget nyt frem.

Derfor har en række partier med den forespørgsel, som er anmeldt tidligere i mødet, draget omsorg for, at der sikres en debat og en redegørelse om denne sag. Forespørgslen giver selvfølgelig den begrænsning i ti mødedage for at udskyde en sådan redegørelse, som kunne være nødvendig. Jeg har hørt noget om, at regeringen kunne tænke sig at give denne redegørelse på anden måde. Det skal ikke møde modstand fra vor side, men i så fald må jeg bede regeringen om også fra talerstolen at forpligte sig til en sådan redegørelse og redegørelsesdebat.

Men alligevel vil jeg gøre et par bemærkninger om EMS også ved denne lejlighed. Man taler om EMS, som om det alene og først og fremmest var en ren valutaordning, men indholdet i de dokumenter, som allerede er ved at komme frem, viser, at det også rummer en nok så fast procedure til at sikre det, som ellers kaldes den økonomiske disciplin, efter først og fremmest de vesttyske bankers og andre marktenders smag og ønsker.

Der findes således i de vedtagne dokumenter bestemmelser om, at når en valuta overskrider sin divergenstærskel, som det hedder, medfører dette en formodning om, at vedkommende myndighed vil rette op på denne situation ved at træffe passende foranstaltninger, og disse passende foranstaltninger rummer egentlig alt muligt inden for den økonomiske politik. Hvis man ikke træffer disse foranstaltninger, skal man meddele det til myndighederne i de øvrige lande, især på samrådsmøderne mellem centralbankerne, og det er det, der giver baggrund for, som hr. Jørgen Jensen påpegede i går, at der her faktisk er tale om en europæisk centralbank, der sætter sig på alle disse ting.

Vi ved godt, hvad den ønskede politik går ud på, for det er jo det, som hele det europæiske højre bestandig presser på med: en politik, der går ud på at skære lønarbejderne ned og sætte den kapitalistiske profit op som nøglen til at få erhvervslivet i gang. Også her i landet mærker vi allerede, at man fra højre presser på på den måde; det tror jeg også man vil kende fra regeringsmøderne, i hvert fald hvis man skal dømme efter skatte- og

[Ib Nørlund]

afgiftsministerens offentlige udtalelser om overenskomstsituationen.

Sagen er jo også, at det ikke ligger sådan, som man gerne vil give det udseende af, nemlig at dette her bare er en fortsættelse af slangen. Hvis det var det, tog Norge jo heller ikke en anden stilling til EMS, end de tog til slangesamarbejdet, det er da indlysende nok. Det er jo netop på disse områder, det ville være vigtigt at få regeringen til at fremlægge sin politik, fordi det så direkte berører problemerne i forbindelse med overenskomstsituationen.

Jeg synes også, at i hvert fald en del af regeringen burde mærke sig den varme, hvormed hr. Svend Andersen (Rosk. a.) her på fremskridtspartiets vegne gik ind for hele EMS-ordningen; herefter kan man i hvert fald ikke bare komme og sige, at man angribes fra højre og venstre osv., for man har fremskridtspartiets støtte til EMS-politikken.

Et andet vigtigt område i denne forbindelse findes også i papirer fra Det europæiske Råds samtidige møde, men er udeladt i en del af udsendelserne, nemlig sammenhængen mellem dette og Den europæiske Union. Der findes fra samme møde udtrykkelige udtalelser om, at ikke alene Europa-Parlamentsvalget, men også netop EMS-beslutningen skal ses i forbindelse med det, man kalder den stadig snævrere sammenslutning mellem Europas befolkninger på vejen henimod Den europæiske Union, og det er dog også problemer, det er nødvendigt at få afklaret, ikke mindst efter hvad man præsterede på den socialdemokratiske kongres for nylig – også fordi der på andre måder i EF netop på dette tidspunkt rejser sig muligheder for, at varetøret direkte vil blive indskrænket i kraft af den konflikt, som verserer for øjeblikket.

Derfor er det afgørende også at få klaret disse problemer, problemet om, hvilken værdi der egentlig er i socialdemokratiets forbehold over for en europæisk union. For hver gang man virkelig har mulighed for at markere sin stilling til sagen, sådan som vi har oplevet det her i folketinget ved en dagsorden i forbindelse med den udenrigspolitiske debat, hvor der virkelig var en mulighed for at få et flertal i folketinget til at udtale sig mod unionsdannelse, så er man ikke med, men når man tager ned til Bruxelles og vedtager EMS osv., så går man med på hele den europæiske unionslinje.

H. C. Hansen (FP):

Jeg vil gerne gøre folketinget og i første række regeringens bedre halvdel, partiet venstre, og dets ordfører, hr. Ellemann-Jensen, opmærksom på nogle kendsgerninger og bede om oplysning til slut.

I landbruget var der i 1970 beskæftiget 265.000 mennesker og i 1977 220.000 mennesker. I industrien i 1970 421.000 mennesker og i oktober 1977 370.000 mennesker. Inden for anden fremstillingsvirksomhed – det er bl. a. håndværk – var der i april 1970 beskæftiget 279.000 mennesker og i oktober 1977 265.000 mennesker. På disse tre hovedområder inden for det danske erhvervsliv var der altså på 7 år sket en nedgang på små 100.000.

I samme periode var der inden for offentlig service og administration sket en forøgelse af de ansattes antal fra 441.000 til 678.000. Det betyder, at der i 1970 var beskæftiget 18,5 pct. af den samlede arbejdsstyrke inden for offentlig service og administration eller altså knap hver femte, mens der 7 år senere var beskæftiget 678.000 eller 26,3 pct. Det er en forøgelse fra knap hver femte til godt hver fjerde i denne periode.

Efter mit partis opfattelse er dette en af hovedårsagerne til, at landet ikke kan opretholde sin velstand på længere sigt, uden at der gribes hårdt ind. Vi har igennem dagspressen fået refereret, at finansminister Heinesen på socialdemokratiets kongres meddelte, at man kunne forvente, at der i det kommende år ville blive ansat yderligere 39.000 inden for den offentlige administration, eller med andre ord at den udvikling, som har præget 1970'erne, vil fortsætte.

Jeg vil gerne stille følgende spørgsmål til hr. Ellemann-Jensen og partiet venstre: er der enighed i regeringen om, at denne forøgelse af de offentligt ansattes antal med 39.000 er ønskværdig? Kan hr. Ellemann-Jensen her fra talerstolen bekræfte, at finansminister Heinesens ord på socialdemokratiets årskongres var ord, som også partiet venstre stod bag, at der er enighed om, at denne udvikling skal fortsætte?

Mit parti er som bekendt voldsomt imod det, og jeg skal igen understrege, at vi har den opfattelse, at denne udvikling er uheldig for Danmark. 100.000 færre inden for produktionen, 225.000 flere til at administrere

[H. C. Hansen]

og kontrollere den øvrige befolkning er i vores øjne uheldigt.

Gert Petersen (SF):

Hr. Camres betragtninger om andre flertalsmuligheder end den ejendommelige flertalsmulighed, som socialdemokratiet nu har realiseret, var mere udtryk for, enten at hr. Camre forsømmer sit arbejde og ikke følger med i, hvad der foregår, eller at hr. Camre taler imod bedre vidende. Jeg skal ikke afgøre, hvad det er for en forsyndelse, den socialdemokratiske ordfører har gjort sig skyldig i.

Hr. Camre ved udmærket godt, at der ikke var tale om, da det blev anført, at 4 partier her i tinget kunne tilbyde et flertal sammen med socialdemokratiet omkring bestemte politiske punkter, at socialdemokratiet skulle acceptere kommunisternes politik, alene af den årsag at kommunisterne kun var ét af disse fire partier, og jeg er da helt sikker på, at både retsforbundet og for den sags skyld også SF ville have sig frabedt at være med i et flertal, som kun var baseret på ét af partiernes politik.

Nej, der var tale om to ting. For det første var der ikke tale om noget regeringsflertal, som blev tilbudt. For det andet var der tale om et tilbud om sammen med socialdemokratiet at medvirke til drøftelse med henblik på gennemførelse af nogle af de væsentlige punkter i den politik, som regeringen, den socialdemokratiske mindretalsregering, havde lagt frem i foråret og forsommeren i år.

Baggrunden for det var naturligvis, at der her i folketinget under drøftelsen af regeringens skatte- og boligpolitiske oplæg havde vist sig at være en positiv interesse fra de pågældende partiers side. Vi måtte forvente, at man havde noteret sig det i regeringen, og at man så naturligvis ville undersøge sagen nærmere. Men hvad gjorde man? Man undersøgte intet som helst, men gik derimod omgående i forhandling om regeringsdannelse med de partier, som kategorisk her i salen havde sagt nej til mindretalsregeringens eget bolig- og skattepolitiske udspil.

Sagen var nok den, at socialdemokratiet igennem det sidste års tid har stået over for et bestemt valg. Man har meget gerne villet give det udseende af, at det var os andre, som blev stillet over for et valg, men i virkeligheden var det socialdemokratiet, selv om

man camouflerede det. Det var valget mellem enten gennemførelse af en skatte- og boligpolitisk reform med et socialt sigte, indbefattende indgreb mod arbejdsfrie indtægter og i den forbindelse også den sanering af økonomien, som ligger i sådanne skatte- og boligpolitiske reformer, og skridt til fremme af beskæftigelsen eller den kære indkomstpolitik. Det var helt klart, at socialdemokratiet kunne opnå et flertal til gennemførelse af den skatte- og boligpolitiske reform, men et flertal med partier, som sagde nej til indkomstpolitik. Omvendt kunne socialdemokratiet opnå et flertal for indkomstpolitikken, men kun med partier, der sagde nej til den skatte- og boligpolitiske reform.

Hvad valgte socialdemokratiet så? Det valgte de sidste partier: dem, der sagde ja til indkomstpolitik og nej til skatte- og boligpolitisk reform, selv om socialdemokratiets ordfører gennem hele det sidste år søgte at camouflere dette valg ved bestandig at tale om, at man ikke kunne lave indkomstpolitik, uden at der også blev gennemført skatte- og boligpolitiske reformer, sociale omfordelinger osv. På den måde søgte man at camouflere valget. Vi andre kunne godt gennemskue det, og det tror jeg også en meget stor del af befolkningen kunne.

Det endte så med, at socialdemokratiet valgte det indkomstpolitiske parti venstre, som ikke under nogen omstændigheder ville være med til en skatte- og boligpolitisk reform efter de linjer, som man inden for arbejderbevægelsen kunne blive enige om.

Man valgte dette samarbejde og gav dermed afkald på en skatte- og boligpolitisk reform, selv om den indkomstpolitik, som derved blev knæsat og videreført, betyder fortsat rekordhøj arbejdsløshed og øgede sociale skævheder.

Sandheden er jo den, at mens man for 3 år siden, i 1976, fastlagde en såkaldt 6 pct.s ramme, har man helt åbenbart denne gang afstået fra at udstikke nogen ramme, fordi man alligevel nok mener, at det psykologisk vil have en dårlig virkning at tale om en 0 pct.s ramme. Men hvis vi kigger efter i dokumenterne og lytter til debatten her og også hører på venstres ordfører, som siger, der ikke er plads til nogen udvidelse af det private forbrug, bliver det helt klart for os, at det er en 0 pct.s ramme, som der er enighed

[Gert Petersen]

om inden for regeringen, selv om man ikke bryder sig om at sige det offentligt.

Det er altså den såkaldte nulløsning, der betyder, at det fald i realindkomsten, som almindelige arbejdere har oplevet gennem det sidste år, og som tjenestemænd og funktionærer har oplevet endnu kraftigere, skal fastholdes, uretfærdigheden skal videreføres, skal fastfryses, og jeg vil tro, at det også vil komme til yderligere fald, altså sådan at vi ikke bare får en nulløsning, men en negativ løsning. I første omgang vil jeg dog ikke udlede andet af de oplysninger, der er fremkommet, selv om de er kommet tøvende og ofte har måttet hales ud af de ansvarlige, end at det er nulløsningen, fastholdelsen af den reallønsnedgang, vi har oplevet gennem det sidste års tid, man sigter efter.

På den baggrund forstår jeg da meget vel fagbevægelsens bedømmelse. Her er det egentlig ikke så meget statsministerens, den socialdemokratiske partiformands, og LO-formandens udveksling af stærkt personlige betragtninger, enten de nu går i retning af voldsomhed, eller man giver hinanden mere eller mindre velmente undskyldninger, der interesserer mig, og i og for sig mener jeg også, at man har gjort sagen en dårlig tjeneste ved i den grad at fokusere på personer.

Det, der interesserer mig, er den bedømmelse af regeringen og regeringens politik, som fagbevægelsen nødvendigvis må komme frem til, og her vil jeg henholde mig til, hvad den fungerende formand for et stort forbund, som må stå statsministerens hjerte nær, nemlig Knud Ellegaard fra SID, udtalte i tirsdags. Det var uden polemik mod statsministeren og den slags ting – han nævnte såmænd heller ikke hr. Camre eller andre fremtrædende repræsentanter for dem, der, som han sagde, har givet en gave til Dansk Arbejdsgiverforening. Han sagde, at regeringserklæringen var en gave til Dansk Arbejdsgiverforening, og det har han jo ganske ret i. Det var den regeringserklæring, som gjorde, at Dansk Arbejdsgiverforening følte sig opmuntret til at komme med det fantastiske udspil, man kom med, og følte sig opmuntret til i forvisningen om, at denne regering vil sikre nulløsningen – det, som Dansk Arbejdsgiverforening stræber efter – vil sikre, at de krav, som fagbevægelsen har opstillet, bliver afvist.

Regeringen bærer hovedansvaret både for den almindelige forkludring af overenskomstsituationen, som må være beklagelig og besværlig også ud fra regeringens eget synspunkt, men også – og især – for den faktisk svækkede position, hvormed fagbevægelsen går til forhandlingsbordet. Der er jo ikke tale om, at fagbevægelsen skal forhandle eller står over for Dansk Arbejdsgiverforening alene, der er tale om, at fagbevægelsen står over for Dansk Arbejdsgiverforening og regeringen. Jeg forstår så udmærket godt, at de folk inden for fagbevægelsen, som ellers havde råbt og foreslået og anbefalet trepartsforhandlinger, i dag flygter fra den tanke og siger, det ingen aktualitet har, for sådanne trepartsforhandlinger vil helt klart blive forhandlinger mellem to parter og én part: regeringen og Dansk Arbejdsgiverforening på den ene side og fagbevægelsen på den anden.

Det er af disse grunde, at vi denne gang for første gang i mange år vil stemme imod finanslovsforslaget. Det er ikke noget, socialistisk folkeparti plejer at gøre, og det har i og for sig mindre med selve indholdet i finanslovsforslaget at gøre end med den hovedretning, som denne politik er udtryk for.

Finanslovsafstemningen er en meget, meget vigtig tillidsafstemning. Jeg lagde også mærke til, at statsministeren med tak indkasserede det store flertal for sin politik. Sådan bliver det udlagt, når man støtter finansloven. Vi anser denne politik for at være farlig, unødvendig og skadelig, og det er af denne grund, at vi denne gang, som jeg sagde for første gang i mange år, vil stemme imod finanslovsforslaget.

Johan Nielsen (S):

Det er et studium værd at gå i vandrehallen og studere de ordsprog, som er malet på kalken dernede. Ét lyder sådan: når svanerne synger, skal rågerne tie. Et andet lyder sådan: når de store klokker lyder, kan de små ikke høres. I det gamle slavesamfund havde man den skik, at man gav slaverne fri én gang om året – for øvrigt skete det i Rom netop i disse dage – og det er måske også derfor, at rågerne og de små klokker får lov til at lyde ved finanslovdebatten.

Jeg plejer at informere det høje ting, endskønt jeg ved, at interessen derfor er meget,

[Johan Nielsen]

meget lille, om, hvad der sker oppe på Færøerne.

I øjeblikket er der regeringskrise: man kan ikke finde sammen og danne et nyt landsstyre. Det ser ud til, at det vil blive det gamle landsstyre, som vil fortsætte. Man har været i Bruxelles for at forhandle om fiskerikvoter, og det forlyder, at resultatet har været dårligt. Jeg læste et eller andet sted, at vi i dette kvartal havde udført for 76 mill. kr. mindre end i kvartalet i fjor, så det tegner ikke så forfærdelig rosenrødt. Men hvis man sammenligner med andre steder i verden, er det ikke så tosset endda, og det er derfor, jeg har siddet stille her og undret mig over den jammer, der har lydt, undret mig over, at man har kunnet tale så ilde om dette samfund.

Da min kone og jeg blev gift for 32 år siden – og det er den samme, jeg har endnu, så ingen skal komme og tale om, at kvinderne er undertrykt – havde vi kakkellovne, der var ikke centralvarme. Der var ikke andet varmt vand i huset end det, vi kogte selv. Vi havde ingen gasbageovn. Vi havde ingen elektrisk bageovn. Vi havde ingen støvsuger. Vi havde ingen strygerulle. Vi havde ikke engang en radio, for slet ikke at tale om fjernsyn, men det havde folk ikke i almindelig dengang. Vi havde ingen opvaskemaskine. Vi havde ingen fryseboks. Vi havde intet køleskab, og vi havde ingen vaskemaskine. Vi havde ikke engang en knallert, og vi havde ingen bil. Men ih, hvor var vi lykkelige!

Alt det dér er kommet til til det daglige brød. Er der så noget at sige til, at der skal hales meget ind, når man skal have alle disse ting, og så har jeg endda ikke nævnt sommerhuset. Det havde vi ikke.

Jeg lå på hospital sammen med en amerikaner for nogen tid siden, og han var blevet indlagt på ganske særlige betingelser. Den læge, som behandlede ham, havde den aftale – det var en læge, som var en kendt international ekspert – at hvis det var nødvendigt for ham at tage en udlænding, ville han ikke have vedkommende som privatpatient, men så skulle det offentlige betale. Den dag, da amerikaneren blev rask og skulle udskrives, spurgte han lægen, hvor meget det kostede, og lægen sagde: det koster ikke noget. Det kunne han ikke forstå, og så kom han op til mig og sagde: ved du hvad, jeg tror ikke, overlægen rigtig forstår engelsk. Så siger jeg:

hvorfor det? Jo, han siger, at det ikke koster noget. Så siger jeg: nej, det koster ikke noget, for du er lagt ind på de samme betingelser, som hvis du havde været dansker. Så sad han et øjeblik og gloede på mig, hvorefter han sagde: vil det sige, at hver eneste dansker kan blive indlagt på et hospital og blive behandlet gratis? Ja, det er rigtigt. Så sagde han: ved du hvad, når jeg kommer hjem til Staterne og fortæller dem det her, vil de sige, at jeg er en større løgnhals end Münchhausen.

Det er dette samfund, vi hagler igennem. Derfor var det velgørende at høre hr. Jens Møller komme op og sige tak. Det er vi ikke forvænt med, tværtimod.

Jeg kan også huske som barn, at hvis det skete, at far og mor blev uvenner, blev jeg altid dybt ulykkelig. Nu er der dertil at sige, at mennesker, som elsker hinanden, med tvingende nødvendighed må blive uvenner af og til; hvis ikke de gør det, er kærligheden kold. Men jeg blev meget, meget ulykkelig, og jeg kan spore noget af det samme, når man her i salen taler ilde om hinanden. Så tænker jeg ofte på, hvad vi lærte, da jeg gik i skole, i Luthers katakismus om, at man skulde optage og udlægge alt i bedste mening.

Må jeg så komme med to små hjertesuk til sidst. Der er i det sidste år kommet en uskik: endskønt det står tydeligt og klart på aviserne, at de ikke må fjernes fra læsesalen, skal man være heldig, hvis man finder den avis, man gerne vil læse, derinde. Jeg har også tænkt ved mig selv: ja men hvordan i alverden skal man respektere os som lovgivere, når vi ikke engang kan overholde et så simpelt påbud som at lade aviserne ligge derinde, når det står på dem?

Så én ting til. Som I alle sammen ved, er jeg opstillet og valgt på Færøerne, og derfor er jeg meget afhængig af min telefon, måske endnu mere end I andre, som kan smutte lige hen om hjørnet og træffe jeres vælgere. Det er meget besværligt visse dage, hvor jeg sidder inde på mit kontor her i huset og venter i evigheder, før jeg kan få forbindelse.

Jeg håber meget, at de to små ting, jeg har nævnt her til sidst, kan blive rettet. Ja, og så ikke mindst en lidt mere fordragelig form – det er ikke julen, der får mig til at sige det her.

Steen Folke (VS):

[Steen Folke]

Det er jo ikke let at komme efter hr. Johan Nielsen, men jeg vil da lige bemærke, at hr. Johan Nielsen og vi andre kan være glade for, at hr. Johan Nielsen ikke er fremskridtsmand, for så havde ordet været frataget ham for længst.

Finansministeren har det ikke let. Han skal på den ene side overbevise højrefløjen om, at den finanspolitiske stramning, som SV-regeringen har gennemført, sandelig er reel nok. På den anden side skal han overbevise venstrefløjen om, at der ikke er tale om nogen finanspolitisk stramning, og at den i hvert fald ikke vil forøge arbejdsløsheden. Det må nødvendigvis blive lidt af en balancékunst, for ikke at sige et illusionsnummer.

Under debatten om ændringsforslagene i forgårs kritiserede jeg den finanspolitiske stramning, som momsforhøjelsen og SV-regeringens nedskæringer indebærer. Hertil sagde finansministeren, at det sandelig ikke var tale om nogen finanspolitisk stramning, og så talte finansministeren i øvrigt om noget andet, nemlig om forholdet mellem 1979-, 1978- og 1977-finanslovene.

I dag sagde finansministeren til hr. Palle Simonsen fra det konservative folkeparti, at underskuddet på statsfinansernes drifts-, anlægs- og udlånsbudget ville have været 3 mia kr. større, hvis den finanspolitiske del af SV-aftalen ikke var blevet gennemført. Nu vel, hr. finansminister, indebærer disse 3 mia kr. en finanspolitisk stramning eller ej? Vil disse 3 mia kr. betyde en udhuling af reallønnen eller ej? Og mest afgørende: vil disse 3 mia kr. medføre en større arbejdsløshed eller ej? Det er tre meget enkle spørgsmål, som det givetvis vil være barnemad for finansministeren at svare på.

Jeg har sagt, at SV-regeringens økonomiske politik var en tand værre end den tidligere socialdemokratiske regerings. Jeg har ikke sagt, at der var nogen principiel forskel, tværtimod. Jeg har citeret den tidligere socialdemokratiske finansminister hr. Grünbaums udtalelser om, at regeringen fører en reaktionær økonomisk politik. Det bekom tydeligvis ikke den nuværende finansminister så godt. Hr. Grünbaums udtalelser var, så vidt jeg forstod dem, heller ikke specielt rettet mod SV-regeringens politik, men også mod den tidligere socialdemokratiske mindretalsregerings politik, og jeg kan kun erklære mig helt enig.

Regeringens økonomiske politik er reaktionær, bl. a. fordi den er direkte arbejdsløshedsskabende; det formår ikke engang finansministeren at bortforklare.

Dernæst vil jeg blot gøre nogle få bemærkninger om det såkaldte europæiske monetære system, som økonomiministeren gav en overfladisk redegørelse for. Som det er sagt, har de fire EF-modstanderpartier i dag anmeldt en forespørgsel om EMS. Nu forstår jeg, at vi får en redegørelse om sagen, og det er da udmærket.

Men man må nok sige, at det er lidt sent, regeringen er kommet i tanker om, at det kunne være en god idé at give folketinget en redegørelse om denne sag. Ikke blot kommer denne redegørelse, efter at regeringen har sagt ja til dansk tilslutning til systemet, den kommer som bekendt også efter, at systemet er trådt i funktion.

Jeg skal ikke tage forskud på den debat, der kommer i januar, men kun gøre opmærksom på, at opbygningen af EMS nok bliver det vigtigste skridt i retning af EF-integration, som er taget, siden Danmark blev medlem af EF. Ganske vist var topmødet, hvor EMS blev besluttet, noget mislykket ikke mindst på grund af specielt Englands vrangvilje over for systemet. På den baggrund kunne det være fristende at udlægge EMS som »EF-tilhængernes mislykkede søslange«.

Ud fra den hjemlige misere, som også er kommet frem under denne finanspolitiske debat, kunne man forestille sig en anden udlægning af EMS. Det er både af denne og de foregående års finanslove fremgået, at regeringen ikke magter at gøre noget ved arbejdsløsheden og den økonomiske krise. Det er næppe helt ved siden af at udlægge EMS som »evnesvage ministres sikkerhedsnet«.

Men man må være klar over, at EMS først og fremmest er i erhvervslivets, i kapitalens og ikke mindst de multinationale selskabers interesse. EMS er en vigtig del af den strategi, som toneangivende vesteuropæiske kapitalgrupper med velvillig regeringsbistand er i færd med at realisere for at afstive den kriseplagede og vaklende kapitalisme. EMS skal bruges til at samordne den økonomiske politik og ikke mindst den såkaldte indkomspolitik, så ECUerne kan komme til at rulle lidt hurtigere ned i de store firmaers slunkne pengekasser.

[Steen Folke]

Den mest seriøse udlægning af EMS er således nok »erhvervslivets multinationale strategi«; men det vender vi tilbage til i januar.

Formanden:

Jeg skal lige gøre opmærksom på, at hr. Steen Folkes indledende bemærkninger bygger på ukendskab til finanslovdebatten, idet ethvert emne kan tages op under den generelle del – det er ikke en opfordring til at forlænge debatten.

Poul Schlüter (KF):

Jeg tillader mig at tage ordet under debatten i dag, for om ganske få timer rejser folketinget på juleferie, og så er vi kommet igennem det første halvår under den nye regering.

I løbet af denne periode har statsministeren deltaget i tre store debatter her i salen. I september, hvor statsministeren forelagde sin nye regering og dens politik for tinget. Det gjorde statsministeren kort. Hans tale var meget tom. Vi var alle overbærende. Vi følte, at det var så betydningsfuldt, at der var dannet en regering af S og V, at man måtte have forståelse for, at regeringen ikke umiddelbart kunne opbygge en fuldt detaljeret politik og forelægge den for os.

Så tog statsministeren ordet, da folketinget åbnede sin ordinære samling i oktober. Statsministeren gentog sin korte tale og det sparsomme 20 punkts program fra september. De fleste af os var stadig forstående og overbærende. Vi følte fortsat, at eksperimentet med S og V burde have sin chance, og vi ville gerne være til rådighed med hjælp og bistand, mange partier, som gennem en årrække har været vant til, at en regering har indbudt os til medarbejderskab.

Så har vi i dag hørt statsministerens tredje tale. Den var også kort – det behøver nu ikke at være en fejl – men den var rystende indholdsløs. Vi hørte en statsminister, som var ganske ubekymret og tilfreds, men en statsminister, som intet program havde, som redegjorde for næsten intet, og som tegnede billedet efter et halvt år af en regering, som er initiativløs, opgivende, som ikke har en politik.

Så siger statsministeren endda: der er jo intet realistisk alternativ til den nuværende

regering, og det er det værste, for det er til dels rigtigt. Der er ikke i oppositionen mulighed for at danne en anden regering, for hvordan skulle den se ud, spændende f. eks. fra fremskridtspartiet over de midterpartier, som er uden for regeringen, og over til SF og kommunisterne? Det er en umulighed, det indrømmer jeg, det er erkendt.

Der var vel andre muligheder. Der var vel muligheden for i en meget svær situation for vort land at have dannet en meget bred samlingsregering med overvældende mandatstyrke bag sig, men det ønskede statsministeren ikke.

Den anden mulighed, som vel var realistisk, var, at socialdemokratiet havde fortsat som mindretalsregering under statsministerens ledelse.

Jeg skal ikke gå dybt ind i en analyse af disse to muligheder, som vel er realistiske, men som det tegner sig nu, er jeg lige ved at sige, at enhver af disse to muligheder nok havde været bedre end den nuværende: enten en bred samlingsregering med overvældende styrke eller en socialdemokratisk mindretalsregering, som, fordi den er en mindretalsregering, er i stand til at arbejde med et bredt udsnit af folketingssalen, men sådan ønskede statsministeren det ikke.

Nu har de fleste af os været i venteposition et halvt år. Vi har håbet, men vi har oplevet det mest perspektivløse halvår i dansk politik gennem lange tider. Vi har netop for nylig fået afsagt dommen over de sidste års udvikling, den dom, som siger, at havde man klaret sig med 15 pct. lavere indkomststigninger, kunne vi også have undværet alle skatte- og afgiftsforhøjelserne.

Nu er det store spørgsmål: drager regeringen lære heraf og forelægger os et perspektiv om en politik i de kommende år, som bygger på lavere indkomststigninger og til gengæld lettelse af skattetrykket? Intet hører vi derom, og endda er det den eneste chance for de kommende år.

Da regeringen startede, introducerede den sig under slagordet »SV eller kaos«. Nu kan man jo kun trække på smilebåndet over en sådan sentens, og for mange af os også ude i befolkningen står det vel i dette øjeblik således, at den store opgave kan blive at undgå, at det slutter som »SV og kaos«.

Vi har alle ønsket stabilitet og ro. Har vi fået det? Nej, ikke engang inden for regerin-

[Grünbaum]

get, meget andet og noget meget, meget væsentligt, og det bør man ikke stemme imod ved tredjebehandlingen af et finanslovforslag.

Jeg beklager meget, at SF denne gang, i strid med alt hvad der har været af tradition, vil stemme imod finanslovsforslaget ved tredje behandling.

Men når jeg nu har sagt dette, vil jeg også understrege, at jeg altså er uenig med regeringen i dens finanspolitik, i dens økonomiske politik, og jeg vil godt gå så langt som til at sige denne regerings arbejdslededsskabende finanspolitik. Jeg er ikke enig med mit partis ordfører, når han giver det udseende af, at det er et ekspansivt budget, der her foreligger. Jeg er mere enig med finansministeren, når han ærligt og redeligt siger, at der er en stramning i dette budget på ca. 3 mia kr.

Man kan altid finde nogle tal at sammenligne med, så man får nogle pæne resultater, men realiteten er, at da finanslovsforslaget blev fremsat i august, sagde finansministeren, at dette finanslovsforslag var udarbejdet under forudsætning af en uændret økonomisk politik, og at man ville komme senere med nogle ændringer i retning af en stramning. Det har man så også gjort, og det er de ca. 3 mia kr., der ligger på skattesiden.

I øvrigt vil jeg også gerne ind imellem komplimentere finansministeren og regeringen, for så vidt også begge dele af den, for, at man ikke har skåret mere ned, end man har. Jeg synes, man er sluppet pænt igennem det, der hedder bruttobesparelsen på de 1½ mia kr. Det er da i hvert fald en af de positive sider af regeringssamarbejdet, at man nu, så vidt jeg kan se, har fået sat en effektiv stopper for disse voldsomme krav om nedskæringer på statsbudgettet. Jeg synes også, det skal siges ved denne lejlighed, også fra min side, at der er den positive side af samarbejdet mellem socialdemokratiet og venstre. Men jeg skal ikke fordybe mig mere i selve finanspolitikken.

Der er en enkelt ting, jeg gerne vil sige til finansministeren. Hvis jeg havde fortsat jobbet som formand for finansudvalget, havde jeg ikke helt affundet mig med det, der nu er sket – ikke på det økonomiske område, for det er regeringens sag – men vi har desværre ikke fået det, vi har bedt om, og som finans-

ministeren jo selv for et par år siden her fra talerstolen sagde han ville arbejde med, nemlig en fjernelse af det helt urimelige såkaldte bruttokasseunderskud på finansloven. Da jeg var formand for finansudvalget, bad vi om at få en oversigt over likviditetsforholdene og så få det fortvivlede bruttokasseunderskud ud af verden. Det er jo ikke til at have med at gøre, at vi bilder befolkningen og hinanden her i folketinget ind, at vi har et underskud på 41 mia kr., når finansministeren kunne stå her og sige til hr. Palle Simonsen, at det var ganske urigtigt, at der var dette voldsomme underskud, det var jo bare noget pengepolitisk. Finansministeren sagde i forbindelse med spørgsmålet om de korte lån, at bruttokasseunderskuddet næsten kun har interesse ud fra en likviditetsmæssig pengepolitisk betragtning, og det har han jo fuldkommen ret i. Desværre er der ikke tid til her at fordybe sig i dette, det har vi gjort i finansudvalget, men jeg mener, det er afgørende nødvendigt, fordi man på basis af dette bruttokasseunderskud fører en forskrækkelseskampagne over for hele befolkningen med disse 40 mia kr., som stort set ikke består i andet, end at statskassen har overtaget en funktion, som Nationalbanken ellers skulle have haft, nemlig en regulering af Danmarks pengeforsyning. I alle andre lande har man korte papirer, som centralbankerne kan udstede. Det har vi ikke haft her, men vi har nu fået det. Det er udmærket, at vi har disse korte papirer, som man kan inddrage penge med. Men det er noget, der siger sig selv, at ved opbygningen af denne masse af korte obligationer – lad os kalde den det – vil man ligesom på det private obligationsmarked efterhånden få en meget stor masse af korte lån, som skal indfries hvert år, og som bliver tegnet igen hvert år, for det er det, der er sagen i det. Men på finansloven har vi kun udgifterne, på finansloven står i bruttokasseunderskuddet kun udgifterne og ikke, hvad vi får ind af indtægter ved at optage disse lån, og det giver et fuldstændig skævt billede. Det reelle underskud, det, der er egentlig finanspolitik og budgetpolitik, er de 13 mia kr. og ikke de 41 mia kr.

Jeg vil gerne have lov til at understrege, at f. eks. hr. Ellemann-Jensen meget klart – hr. Camre var lidt inde på det – i går sagde, at de 13 mia kr. i underskud, som opstår automatisk på grund af arbejdsløsheden, betrag-

[Poul Schlüter]

gen selv. Og så har vi oplevet statsministerens stadig dårligere forhold til parterne på arbejdsmarkedet. Jeg tror, der er mange også ude i befolkningen, som er tilbøjelige til at sige, at ofte er det godt at have en socialdemokratisk statsminister og en socialdemokratisk regering, for så er da i alt fald forholdet til fagbevægelsen og arbejdsmarkedet nok i orden, og det er i sig selv en fordel.

Men sådan er det jo ikke gået. I dag kan man næsten sige: hvad skal vi egentlig med en socialdemokratisk statsminister, hvis han ikke engang har indflydelse på fagbevægelsen? En statsminister er jo ikke kompetent, hvis han er i krig med et så stort udsnit af det organisationsliv, som betyder noget for folketingets arbejde. Jeg ønsker, statsministeren får det repareret, og vi skal intet gøre for at vanskeliggøre det for ham.

Så siger statsministeren i sin korte tale i dag, at han må afvise, at regeringen ligger underdrejet. Statsministeren siger, at regeringen dog har præsteret at stramme finanserne. Det er sandt, men det er jo stort set også det eneste, dette vigtige efterår er brugt til. Vi har fået en alvorlig stramning af afgifterne. Vi har fået en alvorlig stramning af den direkte beskatning. Det samlede skattetryk i Danmark bliver næste år klart hårdere end nogen sinde før, og det skaber arbejdsløshed, og det skaber mismod.

Så kommer den sidste bagatel – den skal jeg ikke gøre til et stort emne – bådafgiften, men bare sige om den: én ting er sikker, og det er, at den skaber, som regeringen har formet den, ny arbejdsløshed.

Så er det, jeg ikke kan forstå, at statsministeren i sin tale i dag siger, at der ingen grund er til at tage den fremførte kritik alvorligt.

Jeg synes, vi har oplevet en tale, som var næsten flegmatisk, og en næsten søvngængeragtig tilfredshed, som er fuldstændig ubegrundet på et tidspunkt, hvor statsministeren er leder i et rigt land, hvis velstand på det alvorligste er truet.

Jeg synes, det er svært at genkende statsministeren. Igennem nogle år anstrengte han sig for at samle brede flertal om en politik. Han appellerede til og mødte god vilje til samarbejde hos de fleste her i salen. Statsministeren byggede op, og han samlede. Nu oplever vi en statsminister, som bryder ned og spreder kræfterne, også her i salen.

Så skal jeg til sidst fremsætte en appel. Det er en appel til statsministeren om i den fortsatte planlægning af regeringens politik at undgå at gøre det sådan, at tingene skal føres igennem med én stemmes flertal. Det har jo klart været regeringens taktik hidtil. Den havde nok i sig selv: S og V.

Jeg opfordrer statsministeren til bevidst at tilrettelægge den kommende tids arbejde sådan, at det bliver muligt, og sådan at vi kan mærke, det er ønskeligt fra statsministerens side, at få store, brede flertal i folketinget. Prøv dog nu at bygge den styrke op, som kan ligge i form af en appel til befolkningen, på, at vi igen har et folketing, hvis overvældende flertal inddrages i arbejdet! Prøv at lægge det sådan til rette, at der ikke bliver én stemmes flertal, men en langt større og bred styrke! Det tror jeg er den afgørende forudsætning for, at befolkningen kan forstå, at regeringen ønsker at regere, og at det, regeringen lægger frem, ikke er kampsignaler, men er en politik, som kan samle bred tilslutning.

Grünbaum (S):

Jeg forstår meget godt, at både finansministeren og statsministeren er glade for og tilfredse med den afstemning, der fandt sted i går, og for så vidt også, at man tager det til indtægt for, at der så er flertal for regeringens finanspolitik, men jeg vil for mit eget vedkommende sige, at det passer ikke. Jeg agter at stemme for finanslovsforslaget ved tredje behandling, og jeg stemte heller ikke imod ændringsforslaget i går, men jeg er ganske uenig i regeringens finanspolitik.

Finansloven er jo også meget andet – og det synes jeg også skal siges ved denne lejlighed – den er f. eks. hele debatten med fremskridtspartiet. Finansloven er først og fremmest fundamentet for Danmarks velfærdspolitik; det er klart. Den er dækningen af alle de udgifter, vi har til bl. a. hele det sociale system, undervisningssystemet osv. Det skal selvfølgelig dækkes ind, derfor stemmer jeg også for finanslovsforslaget ved tredje behandling, sådan som der da heldigvis også har været tradition for i mange, mange år at man gør. Det drejer sig nemlig ikke kun om den frynse, kan man sige, på finansloven, som hedder finanspolitik, nemlig overskuddet eller underskuddet, det drejer sig om me-

[Grünbaum]

tede han ikke som noget egentligt underskud – noget i den retning. Det er sandheden. Jeg tror, udtrykket blev brugt, at det var en automatik på budgettet, vi her havde. Jeg tror, de fleste økonomer er enige i, at der ikke skal opkræves skatter for at forhindre, at det underskud, der opstår ved, at der er arbejdsløshed, altså de 10 mia kr., skal forsvinde af statsbudgettet, og det er også noget meget væsentligt.

Dertil kommer, at der er øgede udgifter til social bistand og der er mindre skatteindtægter. Det vil sige, at alt i alt er der de 13 mia kr., der er arbejdsløshedens resultat, og som vil forsvinde, hvis arbejdsløsheden forsvinder. Det er ikke noget, vi skal modvirke på budgettet ved at opkræve skatter. Det synes jeg også skal med i denne debat om finanslovsforslaget, og jeg beder finansministeren om, at vi i hvert fald til næste år får et ordentligt budget, som folketinget har krav på, sådan at man kan se, hvad der er et reelt budget, og hvad der er pengepolitik, fordi staten har overtaget en hel del af de pengepolitiske funktioner, som Nationalbanken ellers skulle udøve.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Fru Ebba Strange og ligeledes hr. Gert Petersen var inde på, at ganske vist havde man ikke tilbudt noget regeringssamarbejde, men man havde tilbudt et samarbejde med udgangspunkt i socialdemokratiets skatte- og boligpolitik, og det afviste vi. Det bliver så brugt til at fortælle om det alternative flertal. Dertil vil jeg godt have lov til at sige, at der er en sammenhæng i hele den politik, en regering fører, mellem udenrigspolitik og indenrigspolitik. Det vil være meningsløst at diskutere en finanslov uden også at tale om EF-medlemskabet og uden at være klar over, at disse ting hænger sammen.

Man har ikke forlangt, at vi skulle gå ind for DKPs udenrigspolitik, siger man, men det er totalt urealistisk at tro, at det skulle være muligt at regere på skiftende flertal. Jeg husker meget klart en afstemning i denne sal nøjagtig i dag for 11 år siden, den 15. december 1967, da medlemmer af hr. Gert Petersens parti fældede den socialdemokratiske regering. Og så vil man fortælle os, at der med det flertal på 4 partier, der er nok så

forskellige fra hr. Gert Petersens i øvrigt, skulle kunne dannes et grundlag for en stabil politik. Det er ikke muligt at regere på så flygtige stemmer.

Jeg er ked af at sige det rent ud til hr. Waldorff, men den politik, man taler om, med store nominelle lønstigninger og arbejdstidsforkortelse, er en politik, som er arbejdsløhedsskabende. Jeg ved, at man prøver på nu at tage hr. Grünbaums udtalelser til indtægt, men det vil være ganske urimeligt at gøre det, fordi hr. Grünbaums hensigter er nogle helt andre. Det er ikke det, man vil, men det er det, man får ud af det, og vi er ikke med.

(Kort bemærkning).

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg vil blot med hensyn til det urealistiske understrege, at det, der er peget på fra det andet flertals side, er, at vi står over for en lang række store problemer. Jeg vil også henviser til, at LO bl. a. har peget på nødvendigheden af at gennemføre den skattereform og den investeringspolitik, som blev lagt frem i foråret, og også på nødvendigheden af at gribe ind på boligområdet. Det er det, der er peget på, og det var der mulighed for at gennemføre.

Så siger man, at det kan man ikke uden at tage hensyn også til udenrigspolitikken. Ja, men har det ikke tidligere også fra socialdemokratiets side været muligt at samarbejde både med de radikale og med retsforbundet, også i et regeringssamarbejde, og føre en mere fremskridtsvenlig politik, end man gør med partiet venstre?

Så vil jeg da godt spørge direkte: betyder det, at det er venstres holdning til EF, der nu er grundlaget for samarbejdet med socialdemokratiet? Er det også handelsministerens fortolkning af NATO-samarbejdet, der er grundlaget for den socialdemokratiske regering? Det er ikke min opfattelse af de udtalelser, der hidtil er kommet fra socialdemokratiet om EF og NATO, at det er det grundlag, man vil bygge sin politik på. Men det afgørende er, at der er nogle problemer, som skal løses i dagens politik. De kan kun løses med det andet flertal på det grundlag, som socialdemokratiet bilder vælgerne ind de vil løse dem på. De kan ikke løses sammen med partiet venstre.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

At socialdemokratiet ikke ønsker at bygge sin politik på skiftende flertal, har vi hørt tidligere, og det kan vi tage op, det tager vi op i diskussionerne rundt omkring. Vi mener, det er forkert. Men hr. Camres udtalelse om, at nu vil man ikke samarbejde med SF, fordi SF er modstander af Danmarks medlemskab af EF, synes jeg er interessant, og den er jeg meget spændt på i det kommende halve år at få bekræftet eller afkræftet rundt omkring på møder i landet, når vi skal i gang med valgkampen til de direkte valg til Europa-Parlamentet. Det synes jeg var en interessant bemærkning. Tak for den.

(Kort bemærkning).

Ib Christensen (DR):

Over for hr. Camre, der finder det urealistisk at regere på skiftende flertal, skal jeg gøre opmærksom på, at det har været vilkårene fra 1971, da denne regering kom til, og til 1978. Boligpolitiske forlig, august- og septemberforlig, forsvarsforlig, folkeskoleforlig, arbejdsmarkedspolitiske forlig, forlig om retsplejereform, forlig om bistandslov, alt sammen med skiftende flertal. Det har altså faktisk ikke været muligt at regere landet, uden at man har anvendt skiftende flertal. Det er der sat en stopper for nu, for nu skal socialdemokratiet og venstre enes om alt, og denne debat har dokumenteret, hvor lidt politik der så bliver ført igennem. Faktisk kan der kun regeres med skiftende flertal, hvis der skal regeres og styres.

(Kort bemærkning).

Ellemann-Jensen (V):

Jeg fik stillet et direkte spørgsmål af hr. H. C. Hansen, og jeg skal svare – det gjorde jeg sådan set allerede i mit første indlæg, men det hørte hr. H. C. Hansen måske ikke – at venstre agter loyalt at følge den regeringsaftale, vi har sluttet med socialdemokratiet.

Så vil jeg gerne sige, at det var meget skuffende at høre, at hr. Poul Schlüter nu åbenbart har sluttet sig til dem, der mener, at SV-regeringen ikke bør overleve de næste 100 dage. Det er meget skuffende, men anderledes kan man ikke tolke hr. Poul Schlüters bemærkninger om, at han hellere ser en

socialdemokratisk mindretalsregering end den nuværende regering.

Vi har med interesse bemærket os den indre spænding, der tydeligt har været i det konservative folkeparti i diskussionen om, hvilken rolle man skal indtage over for regeringen, og vi har håbet, at den fløj, der har stået for et positivt samarbejde med regeringen, skulle sejre. Det er sørgeligt, hvis hr. Poul Schlüters bemærkninger i dag skal tages som udtryk for, at det er strammerne, der har vundet striden inden for det konservative folkeparti.

I venstre finder vi, at hr. Poul Schlüters tale her i dag var urimeligt negativ og lidt konstruktiv. Det havde været meget mere spændende at høre noget om, hvad de konservative egentlig vil.

Når hr. Poul Schlüter siger, at de konservative har været overbærende og forstående hidtil, er det nu ikke lige det indtryk, vi har. Man har været sure og negative, og man har stemt imod væsentlige dele af regeringens politik. Og når hr. Poul Schlüter gentager her i dag, at man ikke kender regeringens politik, at regeringen ikke har en politik, så kan jeg kun sige til hr. Poul Schlüter: tag rønnebærrene ud af ørerne og hør efter, når regeringens politik bliver lagt frem! Den er velkendt.

(Kort bemærkning).

Poul Schlüter (KF):

Jeg vil gerne forebygge den misforståelse, at det konservative folkeparti skulle nære noget ønske om, at regeringen kun kom til at holde 100 dage til. Vi sagde, da denne regering blev dannet, og vi gentager det gerne i dag, at vi ønsker og håber, at den kan sidde valgperioden ud, men vi håber også, at den vil levere et ordentligt stykke arbejde, som befolkningen og tinget kan være tjent med.

Så skal jeg bare sige til hr. Ellemann-Jensen, at jeg synes, han holdt en tale, som var meget taktisk betonet. Hr. Ellemann-Jensen bærer jo taktikken uden på skjorten. Der er her formentlig tale om et arveanlæg, som er ganske uafrystelig.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

[Camre]

Kun den meget korte bemærkning til fru Ebba Strange, at jeg naturligvis ikke har sagt, at socialdemokratiet ikke vil samarbejde med SF. Det, jeg sagde, og det, jeg gerne vil have lov til at gentage, er, at det er umuligt at bygge en regering og et regeringsarbejde med alt, hvad det indebærer, på de 4 partier, som står langt – nogle fjernere end andre – fra det, der er socialdemokratiets grundlag.

Finansministeren (Heinesen):

Jeg skal på dette tidspunkt alt overvejende nøjes med at svare på nogle helt konkrete spørgsmål, der er stillet mig, og jeg skal først sige til hr. Palle Simonsen, at jeg tror ikke, vi kommer længere i vores diskussion omkring besparelser og udgiftsudvikling, men jeg vil henvise hr. Palle Simonsen til i juleferien at læse finansredøgørelsen af 12. december 1978.

Hr. Palle Simonsen spurgte mig om min mening om koordinationen af de statslige og kommunale budgetter. Det sagde jeg nu noget om allerede i første omgang, men jeg gentager det gerne. Jeg mener, at det nye budget- og regnskabssystem muliggør en udbygget sektorplanlægning, og at den igen muliggør en tilrettelæggelse af udgiftspolitikken, som er i overensstemmelse med målet for den økonomiske politik.

Det tredje punkt, som hr. Palle Simonsen var inde på, var spørgsmålet om renteniveaues afhængighed af underskuddet. Det er nu en afhængighed, der først og fremmest er knyttet til underskuddet på betalingsbalancen, selv om tingene selvfølgelig hænger sammen, men det er i takt med en forbedring af betalingsbalanceunderskuddet, at der åbner sig en mulighed for rentenedsættelse.

Så bliver jeg nødt til at gøre en bemærkning også til hr. Jørgen Jensen, som sagde, at den i dag offentliggjorte månedsprisindeks for november giver en prisstigningstakt, der svarer til en årlig prisstigning på 14,4 pct. Det kan vi nu ikke rigtig gå ud af debatten med. En sådan vurdering må bero på misforståelser om beregningen af månedsprisindeksen. Den er i november steget med 1,2 point, den halvårslige regulering af boligposten indeholder en stigning på 0,8, og den øvrige prisstigning er på 0,4. Kort fortalt er det en stigningstakt på 3,6 på årsbasis, eksklusive boligpost, og 3,9 inklusive, og det er jo noget

ganske andet end det indtryk, som hr. Jørgen Jensens indlæg måtte efterlade.

Til hr. H. C. Hansen skal jeg sige vedrørende indlægget om udviklingen i det offentlige personale, at det, jeg har givet fra mig, er faktiske oplysninger om den budgetterede udvidelse af offentligt ansatte fra 1978 til 1979, og disse oplysninger er fremkommet over for påstande om nedskæringer og reformstop. Jeg har ikke dermed sagt noget som helst om, at en så kraftig stigning vil være mulig i årene efter 1979.

Hr. Steen Folke stillede mig tre konkrete spørgsmål, som blev ledsaget af en medlidende bemærkning om, at jeg ikke havde det let. Jeg vil sige, at jeg beklager mig på ingen måde, og hr. Steen Folke bringer mig ikke i vanskeligheder.

Det første, jeg vil sige, er, at der er ikke tale om nogen finanspolitisk stramning i det budget, der her vedtages, i forhold til sidste år. Nu har jeg snart sagt det nogle gange. Der er heller ingen stramning i forhold til forrige år. Der er tale om en beskeden finanspolitisk lempelse i forhold til det foregående år, og det er jo det, der er afgørende, når man skal vurdere den realøkonomiske udvikling fra det ene år til det andet. Det er også et svar til et andet medlem af tinget.

Det andet spørgsmål, hr. Steen Folke stiller mig, er, om de 3 mia kr. indebærer en stramning. Ja, de indebærer en stramning i forhold til det finanslovsforslag, der blev fremsat i august, om hvilket den daværende regering selv sagde, at en justering var nødvendig.

Det tredje spørgsmål, hr. Steen Folke stiller mig, er: betyder de 3 mia kr. en nedgang i realindkomsterne? Nej, de betyder, at den reale forbrugsstigning i 1979 ikke kan blive på 4–5 pct., men kun på ca. 2 pct., altså en stigning på ca. 2 pct. i det reale private forbrug i 1979.

Jeg kan love hr. Grünbaum, at jeg gerne skal lave en opstilling, der viser, hvordan man fra bruttounderskuddet trækker prove-nuet af den indenlandske låntagning.

Jeg ved, at det vil skuffe hr. Svend Andersen (Rosk. a.) meget, hvis jeg ikke svarer på hans indlæg, og derfor vil jeg bare afslutningsvis sige i al stilfærdighed, at der er da noget at glæde sig over i fremskridtssamfundet. Der er meget store befolkningsgrupper, der vil kunne glæde sig over at få frataget

[Finansministeren]

sociale ydelser; de vil i tilgift kunne glæde sig over, at alle andre i henhold til ændringsforslag nr. 1015 kan spise mere chokolade, i henhold til ændringsforslag nr. 1017 flere iskager, i henhold til ændringsforslag nr. 1019 mere hjemmebak og i henhold til ændringsforslag nr. 1016 bruge mere parfume. Sidste år kunne de også få flere glødelamper i henhold til ændringsforslag nr. 555. Det kan de ikke i år, pærerne er øjensynligt slukket, men vi andre har ikke kunnet mærke forskellen.

(Kort bemærkning).

Grünbaum (S):

Det er kun en kort bemærkning til finansministeren.

Finansministeren behøver ikke at komme hverken til mig, til finansudvalget eller til folketinget og fortælle, hvilke poster vi skal trække fra. De står der i forvejen, og det er ikke det, jeg har bedt om. Det var ikke noget rimeligt svar.

Det, det drejer sig om, er at få en klar opstilling af budgettet, således at man ikke bilder befolkningen ind, at vi nu har et underskud på f. eks. 40 mia kr. Sandheden er jo den, at hvis ikke staten havde overtaget Nationalbankens rolle i pengepolitikken for en vis del af markedet – det er jo det, man har gjort ved de korte obligationer, og det gælder også andre poster – ville man have et andet budget. Det er det, jeg siger, og det klarer man ikke ved at gå herop og sige, at vi bare kan trække de poster fra, der er der i forvejen. Det er ingen måde at svare på.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Hr. Poul Schlüter var lidt kritisk over for de indslag, som jeg har bidraget med i debatten. Det drejede sig først og fremmest om den debat, der fandt sted i forbindelse med den ekstraordinære indkaldelse af folketinget i september, det drejede sig også om de indslag, jeg var kommet med i oktober og nu sidst i dag.

Det er ganske rigtigt, at det var et meget kort indslag i septembersamlingen, men det kan vist ikke siges at være et betydningsløst eller indholdsløst indlæg, jeg kom med ved den lejlighed, for det var netop baggrunden for etableringen af den nye regering.

Når det gælder redegørelsen, da vi startede denne samling den 3. oktober, kan man i hvert fald ikke sige, at den var kort. Den var meget lang, og den var også meget indholdsrig, fordi den i virkeligheden fortalte det højtærede ting om hovedlinjerne, retningslinjerne og målene for denne regerings politik.

Når det gælder i dag, må jeg erkende, at det var et meget kort indlæg, jeg kom med, og det er der flere forklaringer på. Først og fremmest at oppositionens indlæg i dag ikke gav særlig grund til overhovedet at komme med kommentarer, og hvis der endelig var behov for kommentarer, var de fuldt og tilfredsstillende dækket af finansministerens og økonomiministerens indlæg her i dag. Det er baggrunden for, at mit indlæg her i dag på et tidligere tidspunkt var meget kort. Men jeg må måske alligevel have lov til at sige, at jeg i det korte indlæg fik sagt tak for den brede tilslutning til finanslovsforslaget, og det må vel være en naturlig ting for statsministeren at sige tak til folketinget, fordi det giver så bred en tilslutning til den finanslov, som er det centrale punkt netop i dag.

Jeg gjorde også nogle positive bemærkninger om det udvidede europæiske samarbejde, der nu finder sted på valutaområdet. Jeg havde ikke behov for at gå i detaljer, men jeg havde behov for at udtrykke min og regeringens samlede tilfredshed med dette udbyggede samarbejde, som finder sted inden for EF. Det er vel heller ikke uvæsentligt.

Så siger hr. Poul Schlüter, at de konservative og i hvert fald hr. Poul Schlüter vil være overbærende med os, og det siger jeg tak for, men hr. Poul Schlüter gjorde en bemærkning, som jeg synes der er grund til at understrege. Han citerede mig for at have sagt, at der ikke er noget politisk alternativ her i tinget, og så sagde hr. Poul Schlüter, at det er omtrent rigtigt. Det er en meget god erkendelse af, at det er rigtigt, at der i hvert fald ikke i oppositionen er noget egentligt politisk alternativ. Der er en opposition, og den kan også være kritisk på en række punkter, men der er alligevel i de afgørende ting en bred tilslutning til regeringens politik. Det synes jeg er en ganske vigtig og positiv erkendelse, som man ikke skal være ked af, men som der er grund til i rimeligt omfang at være tilfreds med. Det var det, jeg var tilfreds eller, som jeg sagde, relativt tilfreds med. Men dermed var jo ikke sagt, at vi er tilfredse med en

[Statsministeren]

række tendenser i den økonomiske udvikling, og det er en anden historie.

Hr. Poul Schlüter ville have foretrukket, enten at den socialdemokratiske mindretalsregering havde fortsat, eller at der var kommet en virkelig bred samlingsregering. Ja, enten en fortsat socialdemokratisk mindretalsregering, som det efterhånden kunne blive muligt for en række partier at samle sig om at få væltet eller spille virkelig alternativt op til – og det er lovligt at tænke sådan – eller også en regering, der var så bred, at de konservative var med. Jeg forstår godt synspunktet, men vi valgte altså i socialdemokratiet og i venstre at finde frem til det, der syntes at være den eneste realistiske mulighed, nemlig at danne en regering på et bredere grundlag, som er lige ved at ligne et flertal. Ikke for at være tilfreds med dette spinkle flertal, men for at få et udgangspunkt for et fortsat og måske mere sikkert samarbejde på et bredt grundlag i folketinget. Det var det, der var grundlaget for vores beslutning, og jeg synes ligefrem, at debatten i dag har vist, at det var rigtigt.

Hr. Poul Schlüter var så venlig at minde mig om, at statsministeren, som det blev sagt, er i krig med en væsentlig del af arbejdsmarkedet. Må jeg bare ved denne lejlighed sige, at jeg finder ligesom hr. Poul Schlüter, at det er uhyre vigtigt, at der er gode relationer og et godt forhold mellem en regering, og også en regeringschef, og parterne på arbejdsmarkedet. Jeg deler altså den betænkelighed, som hr. Poul Schlüter giver udtryk for. Jeg håber, at det gode forhold vil blive oprettet i den kommende tid. Jeg er nemlig ganske enig i den opfattelse, at det ikke går godt for et samfund, hvis ikke det er muligt for en regering at samarbejde med væsentlige dele af arbejdsmarkedet, og da må man erkende, at lønmodtagergrupperne er nogle meget afgørende og væsentlige grupper at få et samarbejde i stand med. Den tradition, der er i Danmark, er en af årsagerne til, at det er gået bedre i Danmark end i så mange andre lande ude i verden, og jeg er glad for den positive erkendelse, som hr. Poul Schlüter giver udtryk for. Det viser, at den erkendelse når langt ud. Vi må derfor lægge vægt på netop det synspunkt, der her blev givet udtryk for.

Hr. Poul Schlüter sagde, at jeg er statsminister i et rigt land, hvis velstand er truet.

Det er naturligvis rigtigt, men jeg vil også sige, at det er helt afgørende for os, at vi søger at komme igennem den internationale økonomiske krise og bevare så meget som muligt af den velstand, som der nu engang har været og stadig er i det danske samfund. Og som et led i dette forsvar for det danske samfund i den internationale krise er det uhyre vigtigt, at vi også kan tænke socialt, kan tænke solidarisk. Derfor er jeg ganske enig med hr. Grünbaum, når han komplimenterer regeringen for, at det finanslovsforslag, som er til debat og afgørelse i dag, tager vidtgående hensyn netop til de sociale interesser, netop til dette synspunkt, at er der krise, er der behov for, at man også via finansloven tænker solidarisk.

Til hr. Poul Schlüter vil jeg sige tak for udtalelserne om, at statsministeren havde været den, der byggede op og samlede. Det var ganske vist noget, som hr. Poul Schlüter mente var et passeret stadium, men jeg er glad for den erkendelse i dag. Jeg vil tillade mig uden videre at tage den til indtægt, men vil samtidig sige, at det er ikke stoppet med i dag; der er i hvert fald ikke et ønske hos mig om at stoppe den opgave at samle og at bygge op. Jeg håber i høj grad, at vi kan fortsætte med det. Jeg synes, vi har et bredere grundlag for det nu med den nye regering. Jeg håber, at alle vil medvirke positivt til det.

Så vil jeg kun sige én ting til sidst, og det er, at det, der er behov for, er god vilje, ikke alene hos regeringen, men også hos de partier, som siger og, synes jeg, også i mange tilfælde konkret har vist, at de vil være positive over for et samarbejde her i folketinget. Derfor vil jeg sige tak til hr. Poul Schlüter, for jeg kan kun forstå hans bemærkninger sådan, at man ønsker et bredt samarbejde her i folketinget. Jeg giver tilsagn om det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 123 stemmer mod 42.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Valg af 4 medlemmer og 4 suppleanter til værnepligtsnævnet for tiden 1. januar 1979 til 31. december 1982.

(Jfr. tidenden sp. 2193).

Formanden:

Til dette valg er anmeldt følgende valggrupper:

en gruppe på 90 medlemmer: socialdemokratiet, venstre, erhvervspartiet og Steenholdt;
en gruppe på 32 medlemmer: fremskridtspartiet og Danmarks retsforbund;
en gruppe på 31 medlemmer: det konservative folkeparti, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti.

Valgt blev:

Som medlemmer:

1. Fhv. medlem af folketinget Th. Mikkelsen
2. Medlem af folketinget Kristen Østergaard
3. Medlem af folketinget Arentoft
4. Fhv. medlem af folketinget Hans Kjær

Som stedfortrædere for:

1. Medlem af folketinget Knud Damgaard
2. Medlem af folketinget Kaj V. Andersen
3. Medlem af folketinget Alfred Hansen
4. Fhv. medlem af folketinget Hans Toft

Den sidste sag på dagsordenen var:

3) Valg af 3 medlemmer og 3 suppleanter til sygekassernes helsefonds bestyrelse for tiden 1. april 1979 til 31. marts 1983.

(Jfr. tidenden sp. 3132).

Formanden:

Til dette valg er anmeldt et valgforbund på 119 medlemmer: socialdemokratiet, venstre, det konservative folkeparti, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti.

Valgt blev:

Som medlemmer:

1. Fhv. medlem af folketinget Niels Mørk
2. Medlem af folketinget Mette Madsen
3. Medlem af folketinget Yvonne Herløv Andersen

Som suppleanter for:

1. Fuldmægtig M. Toldbod
2. Medlem af folketinget Bertel Haarder
3. Medlem af folketinget Inge Krogh

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af folketinget Steen Folke (VS), Ib Nørlund (DKP), Gert Petersen (SF) og Bolvig (RV) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om stop for indkøb af kul fra Den sydafrikanske Republik.
(Beslutningsforslag nr. B 58).

I skrivelse af dags dato meddeler justitsministeren, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af købeloven.
(Forbrugerløb).
(Lovforslag nr. L 119).

Medlem af folketinget *Glensgård* har meddelt mig, at han på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 11. januar 1979 samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Retsudvalget (15/12 78):

Udtræder: Poul Mortensen
Nyt medlem: Johan Nielsen

Udvalget om offentlige arbejder (15/12 78):

Udtræder: Bollmann
Ny stedf.: Jes Schmidt

Skatte- og afgiftsudvalget (15/12 78):

Udtræder: Honoré
Nyt medlem: Arne Bjerregaard

Kirkeudvalget (15/12 78):

[Formanden]

Udtræder: A. O. Andersen
Nyt medlem: Yvonne Herløv Andersen

Miljø- og planlægningsudv. (15/12 78):

Udtræder: A. O. Andersen
Nyt medlem: Yvonne Herløv Andersen

Socialudvalget (15/12 78):

Udtræder: A. O. Andersen
Nyt medlem: Yvonne Herløv Andersen

§ 71-tilsynet (15/12 78):

Udtræder: A. O. Andersen
Nyt medlem: Yvonne Herløv Andersen

Finansudvalget (16/12 78):

Udtræder: Flygaard
Nyt medlem: Hjortlund Christensen

Kulturudvalget (16/12 78):

Udtræder: Helga Soltau
Nyt medlem: Lis Starcke

Forsvarsudvalget (16/12 78):

Udtræder: Helga Soltau
Nyt medlem: Lis Starcke

Det udenrigspolitiske nævn (16/12 78):

Udtræder: Helga Soltau
Ny stedf.: Lis Starcke

Udv. for forretningsordenen (16/12 78):

Udtræder: Birgit Fogh-Andersen
Nyt medlem: Hagen Hagensen

Retsudvalget (16/12 78):

Udtræder: Annelise Gotfredsen
Nyt medlem: Hagen Hagensen

Skatte- og afgiftsudvalget (16/12 78):

Udtræder: Poul Schlüter
Nyt medlem: Hagen Hagensen

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Steen Folke (VS):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om stop for indkøb af kul fra Den sydafrikanske Republik.
(Beslutningsforslag nr. B 58).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager forslaget.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Hermed tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af købeloven.
(Forbrugerløb).

(Lovforslag nr. L 119)

Formålet med lovforslaget er at styrke forbrugernes retsbeskyttelse i forbrugerløb. Der er tale om en reform, som af såvel erhvervslivet som forbrugerorganisationerne anerkendes som væsentlig og påkrævet.

Forslaget har været forberedt i 2 udvalg. Først i forbrugerkommissionen, hvis medlemmer nåede til enighed om en række anbefalinger om ændringer i købeloven. Medlemmerne var bl. a. udpeget af erhvervs- og forbrugerorganisationerne. Dernæst i købelovsudvalget, som på grundlag af forbrugerkommissionens anbefalinger har udarbejdet en betænkning om forbrugerløb.

Hovedpunktet i forslaget er, at forbrugeren ikke ved aftale skal kunne berøves en lang række rettigheder, som han har efter lovens almindelige regler i tilfælde, hvor salgsgenstanden leveres for sent eller mangelfuld. Baggrunden for dette forslag er, at det ikke sjældent forekommer, at sælgere af genstande af en vis værdi anvender standardkontrakter eller andre aftaler, der indeholder vilkår, som begrænser forbrugernes adgang til at hæve købet eller kræve et forholdsmæssigt afslag i købesummen. Sådanne vilkår vil efter reglerne i forslaget være ugyldige. Forslaget medfører således en ret vidtgående beskyttelse af forbrugerne. Jeg er imidlertid ligesom købelovsudvalget af den opfattelse, at det ikke vil være betænkeligt at fastlægge et så højt beskyttelsesniveau, fordi de regler, der gøres ufravigelige, må anses for at være udtryk for en passende afvejning af hensynerne til sælger og køber.

Et andet centralt led i forslaget er, at køberen får ret til over for sælgeren at påberåbe sig oplysninger, som tidligere salgsled, f. eks. producenten, har givet i annoncer og brochurer m. v. Udviklingen har medført, at forbrugerne i vidt omfang må basere deres